

ГОД VII

САКАВІК - КРАСАВІК

№ 53

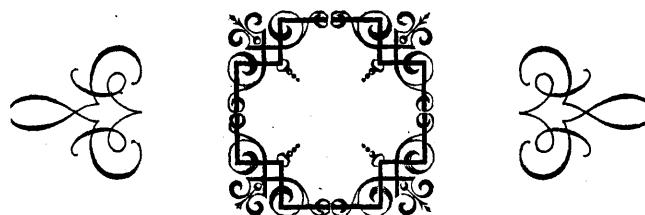
1953 г.

БОЖЫМ ШЛЯХАМ

ДВУМЕСЯЧНЫ ЧАСАПІС БЕЛАРУСКАЕ РЭЛІГІЙНАЕ ДУМКІ

З ІМЕСТ

Ж. Паніні — Таго, каго вы шукаеце, няма тут	1
Барыс Ю-ч — Лёгіка незалежнасьці	2
а. Я. Таракаўіч — Божыя пляны адносна чалавека	4
а. Л. Гарошка — Нябачны дзейнік	8
а. Л. Гарошка — Выкананае, ці нявыкананае пасланство?	9
А. Жменя — Сакрэт ўдачи	10
На рэлігійнай ніве	11
Беларуская хроніка	12
Абрэзкі з жыцьця	16

BOŽYM ŠLACHAM (SUR LA VOIE DIVINE)

BULLETIN RELIGIEUX BIELORUSSIEN BIMESTRIEL
Année VII. № 53. Mars-Avril 1953

51, rue des Sts-Pères — PARIS - VIe

Перадплата «Божым Шляхам» на 1953 г.

	За адзін нумар	На год
Францыя	60 фр.	350 фр.
Англія	1 ш. 10 пэн.	10 шыл.
Аргэнтына	2 пэз.	10 пэз.
Аўстралія	2 ш.	8 шыл.
З. Ш. А.	20 цэн.	1 дал.
Бэльгія	8 б. фр.	50 б. фр.
Данія	1 д. кар.	6 д. кар.
Канада	20 цэн.	1 дал. 20 ц.
Нямеччына	80 пф.	5 н. м.
Швэція	1 ш. кар.	6 ш. кар.

Грошы слаць на адресы:

у ФРАНЦЫІ:

Chèque Postale : Paris c. 6287 44
R. P. Horosko Leo. 95, rue de Sèvres,
PARIS VI°.

у АНГЛІІ:

Rev. dr. C. Sipovic, Marian House, Holden Avenue, LONDON N. 12.

у АРГЭНТЫНЕ:

Asociacion Bielorusa en la Argentina C. Coronel Sayos 2981,
4, de Junio, Buenos Aires.

у АЎСТРАЛІІ:

Mr. Jackievich Donat, 60, Fisher Str.
East BRISBANE. Qld.

у БЭЛЬГІІ:

Mr. Borysevic Vasil, 19, Place Hoover,
LOUVAIN.

у НЯМЕЧЧЫНЕ: Weissruthenischer Caritasdienst in Deutschland. (20b) Goslar/Harz, Sommerwohlenstrasse 1 A.

КНІЖКІ ДА НАБЫЦЬЦЯ.

У Беларускіх Каталіцкіх Місіях у Лёйдане і Парыжы можна купіць наступныя беларускія кніжкі:

Друя В. — Ты і яна. 250 фр — 6 шыл.

а. Л. Гарошка — Душа 40 фр. — 1 шыл.

а. Л. Гарошка — Паходжанье чалавека 20 фр. — 10 пэн.

а. Л. Гарошка — Св. Еўфрасіня — Прадслава Полацкая 150 фр. — 4 шыл.

Г-і Я. — Казкі № 2 — 30 фр. 15 пэн.

Г-і Я. — Казкі № 3 — 30 фр. 15 пэн.

Равенскі М. Арсеньева Н. — Магутны Божа. Песня з нотамі. — 5 фр. 3 пэн.

Народная казка — Музыка і чэрці 40 фр. 1 шыл.

Сяднёу М. — Цень Я Купалы 30 фр. 15 пэн.

Каваль П. — Беларусь у датах, ліках і фактах (друг. выд.) 450 фр. — 13 шыл.

Змагар А. — Случчакі-Апавяданье—100 фр. 2 ш.

Змагар А. — Рэлка-казка — 30 фр. 15 пэн.

Малітаўнік «Божым шляхам» 80 фр. 2 шыл.

Малітаўнік «Holas Dušy» 200 фр. 5 шыл.

Паштоўкі з беларускімі краявідамі — 15 фр. 8 п.

Камплект часапісу «Божым шляхам» за мінулыя гады 2000 фр. — 2 ф.

M. Bahdanovic — Weissruthenischer Heimat. Lyrik — 50 фр. 2 шыл.

Звязратаца на адресы: У Францыі:

R. P. Horosko Leo, 95, rue de Sèvres. Paris VI.

У Англіі: Rev. dr. C. Sipovic, Marian House, Holden Avenue, LONDON N. 12.

У Нямеччыне: Weissruthenischer Caritasdienst in Deutschland. (20b) Goslar/Harz, Sommerwohlenstrasse 1 A.

УВАГА !

Усю карэспандэнцыю для рэдакцыі «Божым шляхам» просьціца высылаць на вышэйпаданы асабісты адказнога рэдактара а. Л. Гарошка.

Рэдакцыя.

З беларускае народнае мудрасьці

Гоенае раны ня трэба дражніць.

Гора мучыць, гора вучыць, гора й песенькі пяе.

Гора навучыць глядзець у гору (маліцца).

Гордага Бог з неба съліхае.

Горкаму ўсяды горка.

Граматы вучыцца, заўсёды прыгадзіцца.

Грызі з-замаладу каменьні, на старасць будзеш есьці пірагі.

Грэх не схаваеш у меж — Бог ўсё бачыць.

Грэх ня съмех — не адстане, хіба папу адласі. (у споведзі)..

Гулі не аднаго ў лапці абулі.

Гультай есьці ня пытай.

Гэта ня дорага, калі ёсьць дзе купіць, гэта дорага, як не дастца.

Да адвагі трэба развагі.

Да адважных съвет належыць.

Дабро перахадзя жыве.

БОЖЫМ ШЛЯХАМ

Год VII.

САКАВІК-КРАСАВІК

№ 53.

Таго, каго вы шукаеце, няма тут

Сонца дня, які для нас ёсьць днём Господа, яшчэ ня ўыйшло, калі жанчыны павярталіся ў сад. Але ў бок ад усходу, на ўзгорках, белая надзея, лёгкая як адбіцьцё сусвету, апранутага ў срэбра і ліліт, падымалася сярод дрыжучых сузор'яў і троху-па-троху перамагала водблескі і мігценьні ночы. Лагоднае съвітанье наводзіла думку пра сон няянінных. Чыстае і лагоднае паветра быццам хвалявалася ад лётаньня анёлаў. Празрыстыя белі, сарамязлы́вайа радасьць, дрыжаныні і няяніні ўзвышчалі дзень дзяючай съвежасці.

Жанчыны, агорнутыя сваім сумам, ішлі ў раннім ветру і адчуваюны, якога яны самі не маглі ўцяміць, а якое іх заварожвала. Ці павярталіся яны, каб плакаць на скале? Ці каб апошні раз пабачыць Таго, хто ўмёў узяць сэрцы не параніўшы іх? Ці каб цела няяніна Укрыжаванага паліць бальзамамі манцейшымі чымся гэныя Нікадэмавы? Гутарачы між сабою, яны казалі:

— Хто нам адваліць камень ад гробніцы?

Яны былі ўчатырох, бо Іванна з Кузы і Салемэя йшлі разам з Марыяй з Бэтаніі і з Марыяй з Магдалі. Яны былі толькі жанчыны і зъясіленыя сумам.

Калі яны падыйшлі да гробніцы, іх запыніў жах. Уваход у гробніцу адчыняўся ў цямноту. Яи верачы сваім вачом, адважнейшая шукала парогу дрыжачаю рукою. Пры дзённымі съвятле, якое кожнае хвіліны набірала моцы, яны знайшлі камень, абапёрты на суседнія скалы.

Анямелыя ад страху жанчыны аглянуліся, быццам каб знайсці кагось, хто-б мог ім сказаць аб усім тым, што сталася на працягу гэтых дзявёх начаў. Марыя Магдалена адразу падумала, што жыды, яшчэ нездаволенія тымі цярпеньнямі, якія спрычынілі Хрысту за жыцця, выкрапілі Ягонае цела. Або магчыма разьюшаныя тым, што гэты гроб быў занадта пачэсным для гэрэтыка, прыказалі выкінуць Яго цела ў зьбясчэшчаную яму для забітых каменьнямі і ўкрыжаваных?

Але гэта была толькі здагадка. Магчыма Ісус быў яшчэ ў сваіх пахучых павіалах. Яны не адважваліся ўвайсці, аднак яны не маглі і адыйсці, не даведаўшыся нічога пэўнага. І ледзь узыходзічае над узгоркамі сонца асьвяціла ўваход у гробніцу, яны набраліся адвагі і ўвайшли.

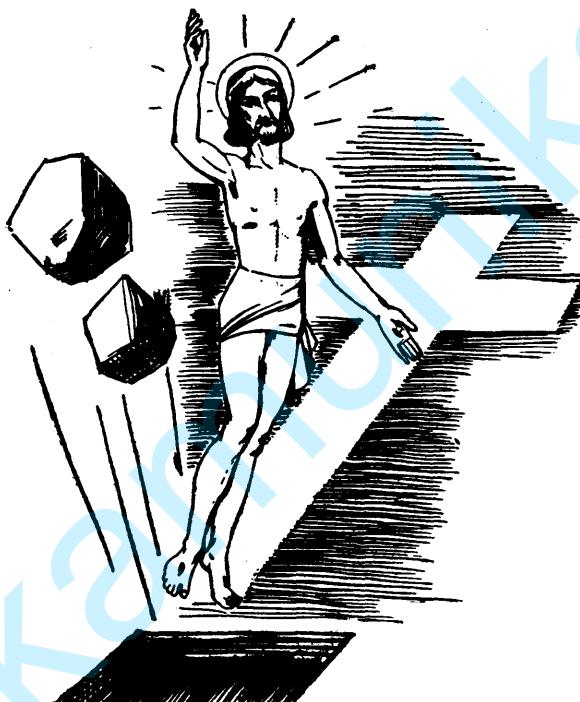
Спачатку яны ня бачылі нічога, пасля новыя жах ахапіў іх. Праваруч сядзеў юнак, апрануты ў белае, якога вонратка блішчэла ў цемры як сънег і здавалася іх чакаў.

— Ня бойцеся! Таго, Каго вы шукаеце, няма тут; Ён уваскрос. Чаму вы шукаеце жывога паміж мёртвымі? Ці-ж вы не прыпамінаце, што Ён сказаў у Галілеі, што Ён будзе адданы ў рукі грэшніку і што уваскросьне на трэці дзень?

Жанчыны слухалі зъянтэжаныя, ня могучы нічога адказаць. Юнак працягваў далей:

— Ідзецце знайдзеце Ягоных братоў і скажэце ім, што Ісус уваскрос і што яны хутка зноў пабачаць Яго.

Усе чатыры, дрыжучы ад сполаху і радасці,

пакінулі гробніцу і адразу пабеглі туды, куды іх пасылалася. Калі зрабілі некалькі кроکаў і ўжо былі амаль на фонках агароду, Марыя Магдалена затрымалася, а іншыя сіпяшаліся ў горад, не ча-каючы яе.

Яна і сама ня ведала, чаму асталася. Магчыма, што слова нязнанае асобы яе не пераканалі і яна ня была яшчэ ўпэўненай, што гроб быў пусты; ці не ашукаў іх які хаўрусьнік сьвятароў?

Раптам яна павярнулася і на фоне сонца і зелені блізка сябе ўбачыла мужчыну. Але яна яго ніяк не пазнала, нават калі ён казаў:

— Жанчына, чаго плачаеш? Каго шукаеш?

Марыі здалося, што гэта быў агароднік Язэпа, які раненька прыйшоў працаваць.

— Я плачу, бо яны выкралі майго Господа і ня ведаю, дзе палажылі Яго. Калі гэта ты зрабіў, дык скажы мне, дзе палажыў і я забяру Яго.

Мужчына, на гэтую палкую шчырасьць, на гэту дзіцячу наіўнасць не адказаў інакш, як толькі адным словам, адным яе ўласным імем, але з націскам настальгіі і жалю, чульлівым і не да забыцця голасам, якім Ён яе называў гэтулькі раз:

— Марыя!

І вось быццам разбуджаная зьнячэўку і безнадзейная знайшла згубленую Істоту.

— Рабbonі. Вучыцелю!

І яна ўпала на вогкую траву і прасцягнула свае рукі да Ягоных босых ног, на якіх яшчэ было відаць падвойную ружовасць ад цвікоў. Але Ісус сказаў ёй:

— Не дакранайся да Мяне, бо Я яшчэ ня ўзышоў да Айца Майго, але йдзі да братоў Маіх і скажы ім: узыходжу да Айца Майго і Айца вашага, і Бога Майго і Бога вашага. И скажы ім, што Я іх папярэджу ў Галілеі.

І раптам Ён адлучыўся ад кленучай і аддаліўся ў сад, каранаваны сонцам. Вочы Марыі глядзелі ўсьлед за Ім датуль, пакуль Ён ня зьнік: пасыль яна паднялася са зъянтэжаным ablіччам, асьлепленая радасцю і пабегла туды, куды пайшли перш яе сяброўкі.

Гэныя перад хвілінаю прыйшлі ў хату, дзе хаваліся вучні і наперабой расказвалі рэчы не да паверанья, што гробніца адчынена, стораж апранены ў белае, уваскрасенне Вучыцеля.

Але мужчыны, яшчэ прыгнобленыя катастрофою, (яны паказалі сябе ў гэныя дні небяспекі больш забудзькаватымі і менш наважанымі чым гэтыя бедныя жанчыны) не хацелі верыць у так нязвычайнія навіны. Брэдні, зданыні жанчын — казалі яны. Як Ён можа ўваскрасніць пасыль двох дзён? Ён нам сказаў, што прыйдзе зноў, але яня так хутка, толькі страшных падзеяў мае стацца перад тым днём.

Яны думалі, што Хрыстос уваскросыне ў той самы час, як і ўсе мёртвія; тады Ён прыйдзе ў сваёй славе і пабудуе Дзяржаву. На сёньня — гэта было-б за хутка; гэтыя лётныя мары ня могуць быць праўдзівымі.

І тут прыбягае, задыханая духовым хавляваннем і зробленай дарогай, Марыя Магдалена. Тоё, што казалі іншыя, было шчырай праўдай. Яшчэ больш: яна сама бачыла Яго сваімі вачымі, яна з Ім гутарыла; яна спачатку не пазнала Яго, але калі Ён вымавіў яе імя, яна манілася дакрануцца да Яго сваімі рукамі і бачыла раны на Яго нагах; гэта быў Ён, жывы як і калісьці і Ен ёй прыпомніў яшчэ раз загад нязнанае асобы: Ідзі да Маіх братоў таму, каб яны ведалі, што Я ўваскрос паводле Майго абяцаання.

Апосталы нарэшце зварухнуліся; Сымон-Пяцьро і Іван пабеглі да Язэпавага гароду. Іван малодышы, дык прыбег першы. Ён падышоў да гробніцы, нахіліўся над уваходом і пабачыў на зямлі спавіальнікі, але ў гробніцу не ўвайшоў. Сымон-Пяцьро прыбег, страціўшы дух, і адразу шугнуў у гробніцу. Частка бялізны ляжала паравескіданая па зямлі; палотнішча, якім была прыкрыта галаўа Хрыста, было зложана асобна. Тады ўвайшоў Іван, пабачыў і паверыў. Не гаворачы ні слова і вельмі шпарка яны вярнулася дамоў, быццам спадзяючыся знайсьці Ісуса сярод іншых вучняў.

Але Ісус, пакінуўшы Марыю, адышоў з Ерузаліму.

Жёваныні Папіні
Тлумачыў Лявон Р.

Увага: Гэта адзін раздзел з кнігі ведамага італьянскага пісьменьnika Жёваныні Папіні «Гісторыя Хрыста». Яна ператлумачана на шматлікія мовы свету.

Лёгіка незалежнасці

Хрыстос вызваліў людзей з духовася няволі, адグラху і паказаў шлях, які вядзе да найвышэйшых ідеалаў: да сьвятасці, да агляданыя Бога — гэта ёсьць апошняя мэта жыцця чалавека. Гэтыя ідеалы бязумоўна нязывчайна высокія, але асягальныя, бо ў чалавеку ўжо ад прыроды ёсьць ім-

кненые ў гэтым кірунку і да таго яшчэ даеца наізвычайнія помач ад Бога.

Які ёсьць той шлях?

Да сьвятасці вядзе перш-на-перш пазнаныне найвышэйшага ідеала, а потым **свабоднае і съведчаніе** выконваныне Божых прыказанняў. Тут на

слова «свабоднае і съведамае» кладзеца асаблівы націск, бо ж агульна ведама, што жывёлы шмат больш акуратна чым чалавек падпараткоўвающа Божай волі, але выконваюць яе бяз ніякае съведамасыці і без свабоды дык і ня маюць ніякае съвятасыці.

Чалавек-жা ў адрозненіне ад усяго жывога і ніжывога, што ёсьць на зямлі, мае здольнасць думца і выконваць свае думкі незалежна ад вонкавых узьдзеяньняў, бо толькі чалавек складаецца з духове душы, якую артымоўвае ад Бога, і з цела, якое мае ад бацькоў; і гэта дае чалавеку асаблівую магчымасыць дзейнасці. Незалежнасць думкі і дзеяньня дазваляе чалавеку і толькі чалавеку авалодваць прыродою. Год-у-год, ступень за ступенню гэтае авалоданьне збольшваеца быццам дзеля таго, каб чалавек сам усьведаміў веліч ідэалу, да якога імкнецца і які безъмежна перавышае ўсю прыродную веліч, каб усьведаміў веліч Бога, бо ж ад перамогі да перамогі над прыроднымі стыхіямі ўласціва вядзе дробная іскра Божая, якая ёсьць ў чалавеку — душа. Гэта яна вызваляе чалавека с-пад залежнасці ад прыроды і яна імкнецца да ідэалаў. Цяпер ужо людзі не баяцца тых грозных стыхій, як агонь, вада, грымоты і інш., супраць якіх калісь чуліся бясьсільнымі, бо навучыліся змагацца з імі, больш таго, цяпер умеюць апаноўваць іх і нават застаўляюць іх служыць сабе.

Чалавек ёсьць асобаю і пры там асобаю закахаю ў сяброўста сабепадобных, але дзякуючы прысутнасці ў кожнай асобе душы і магчымасыці самабытнага думаньня, чалавек ніколі ня можа тварыць з іншымі нейкага мурашніка, ці пчалінага рою. Творачы грамаду і разъвіваючы свае сілы, нажаль чалавек не затрымоўваеца ад надужыццяў. Авалодваючы прыродою і акружэннем, ён пайшоў далей і пачаў авалодваць сваіх братоў; у грамадстве зъявіўся факт паняволенія чалавека чалавекам.

Але калі чалавек мог змагацца за вызваленіне ад залежнасці адносна прыроды, дык тым больш лягічна змагаўся і змагаеца за вызваленіне з паняволенія чалавекам і гэтае вызваленіне асноўваеца ня толькі на прыродных, але так-жа і надпрыродных Божых правах.

У прыродным парадку чалавек неабходна патрабуе свабоды для разъвіцця ўсіх сваіх творчых сілаў і здольнасці. З гэтага гледзішча чалавек істотна розніца ад неразумных жывёлаў, якія незалежна ад таго, ці яны будуць на волі, ці ў няволі, аднолькава могуць праяўляць свае інстынкты. Чалавек-жа прыходзіць на съвет з разнымі здольнасцямі, якія мусіць разъвіваць съведамаю працу над сабою; толькі людзі твораць школы і узгадаваўчыя установы для сваіго разъвіцця.

Птушкі, як будавалі гнёзды тысячи гадоў таму, так будуюць і сёньня; як бабры будавалі свае хаткі яшчэ да часу зъяўлення ча-

лавека, так будуюць і сёньня, а людзкая культура і цывілізацыя не стаіць і аднаго дня на мейсцы, яна ўсьцяж ідзе ўпярод да новых асягненняў. Але толькі вольны чалавек мае поўную магчымасыці прычыніцца да поступу культуры, таму змаганыне за вольнае разъвіцце прыродных здольнасціў чалавека ёсьць роўназначнае са змаганынем за поступ культуры і цывілізацыі, таму змаганыне за поступ культуры лягічна павінна ўключачь змаганыне за свабоду і незалежнасць.

Побач здольнасці ѹтворчых сілаў чалавек мае ўроджанае імкненіне да ідэалаў, да добра; паняволеніне гэтая імкненіні прыглушае, а часам дык і зусім нішчыць, а тым самым дэградуе чалавека.

Надпрыродныя права да незалежнасці чалавека яшчэ больш ясныя чым прыродныя. Чалавек створаны вольнаю істотаю на абраз і падабенства Бога — значыць такім ён мае прадаўжаць сваё існаваныне. Людзкая душа мае дзяве асноўныя сілы: разум і вольную волю, і сам Бог, хоць ён абсалютны Валадар сусьвету, ніколі ня сілуе вольнасці людзкое волі; больш таго, ён толькі тყыа людзкія акты лічыць заслугоўваючымі на вечную нагароду, якія выконваюцца съведама і давравольна. Тым больш людзі забавязаны шанаваць вольную волю сваіх братоў. Усякае насільства над воляю чалавека ёсьць злом.

Таму аднак, што чалавек складаецца з душы і цела і носьбітам вольнае волі ёсьць душа, дык магчыма спытацца: ці свабода і воля належыцца толькі душы, ці ўсяму чалавеку? Бязумоўна, што ўсяму, бо душа і цела разам твораць адну непадзельную асобу, данага чалавека. І хоць у людзкой дзейнасці разрозніваюць некаторыя акты, як чыста духовыя, а іншыя, як чыста цялесныя, аднак яны заўсёды ёсьць актамі ўсяго чалавека і за іх адказвае ўвесі чалавек. Дзеля гэтага спроба дзяління душы і цела ў жывым чалавеку, там дзе яны твораць адзінства, ёсьць бязглаздзем.

Да гэтага разважаныня можна зрабіць паважную засыярогу, што гісторыя ведае сьвятых, якія дайшлі да съвятасці будучы нявольнікамі; значыць і ў фізычным паняволеніні людзі могуць дайсці да дасканаласці ў разъвіцці сваіх здольнасціў і ў выконваныні Божых прыказанняў. Гэта прауда, але яна не агульная, наадварот вельмі выніктковая і яна нічуць не зыначвае таго факту, што паняволеніне ёсьць злом, якое паважна шкодзіць разъвіццю чалавека і пёрашкаджае ў асягненіні дасканаласці. На падцверджаныне гэтае думкі можна спаслацца не прыклад з беларуское гісторыі: за апошніх 30 гадоў акупацыйныя ўлады вынішчылі 72 беларускіх вучоных і 62 выдатных беларускіх пісьменнікаў — гэтым спрычынілі ня толькі беспаваротную шкоду беларускаму народу, але агулам ўсяму чалавецтву, бо вынішчылі цвіт народу, вынішчылі тых людзей,

якія маглі прычыніца да агульнага поступу культуры і да агульналюдзкага дабра.

Але і на гэтае разважаньне можна заўважыць: добра, прымем што паняволенне ёсьць злом, але-ж Христос найвыразней загадаў: «Не супраціўляйцеся злу» (Мат. V, 39). Вось-жа загадаў Хрыста трэба слухацца і выконваць. На гэта неабходна зазначыць, што загад Хрыста неабходна выконваць у духу навукі Хрыста — яго трэба перш добра зразумець. Не супраціўляцца злу ніколі ня можа азначаць, даць сябе апанаваць злу; таксама яно не азначае, ёсьці на ўгоду са злом, ані не азначае нейкіх перагавораў са злом. Як немагчymая ўгода Бога з сатаною, так немагчymая ўгода хрысьціяніна са злом. Гаворачы аб супраціўленні, Христос мае на ўвесьце толькі тое, што ёсьць так-жэ злом, як помста, спрэчкі, нянявісьць і падобнае — гэтым зла не пераможаш, як агні не загасіць агнём, а толькі вадою.

Хрысьціянская этыка вымагае рашучага і бесскампрамісовага выступаньня супраць зла ў імкненні да найвышэйшага ідэалу. І хто-б слова Хрыста «не супраціўляйцеся злу» хацеў паясьніць у тым сэнсе, нібы трэба аставацца пасыўным адносна зла, гэтым-бы цяжка грашы. Сам Христос аж двойчы палаў съвятym гневам супраць зла і з бічом у руках выганяў з ерузалімскіх съвятых, што там рабілі бязчынствы. Апавядоючы народу прыповесць аб ліхіх вінаградарох, Христос пытаваўся ў прысутных, што зробіць гаспадар вінаградніку з тымі ліхадзеямі, якія забівалі пасланцоў гаспадара? Людзі адказалі: «Злыдняў тых люты выгубіць, а вінаграднік свой аддасць у аренду іншым» (Мат. XXI, 41) І гэты адказ Христос прызнаў слушным. Дык съвятym абавязкам

кожнага чалавека, а тымбольш хрысьціяніна ёсьць недапусціць сябе ў паняволенне, бо гэта ёсьць вялікае зло. Калі-ж яно сталася, дык неабходна ўсімі сіламі змагацца за вызваленне. Яшчэ больш важным абавязкам ёсьць стараныне, каб недапусціць да паняволення ўсяго народу, бо тут акрамя змагання за волю, абавязвае яшчэ загад любові бліжняга да найвышэйшае ступені, аб якой Христос казаў: «Ніхто ня мае большае любові, калі хто аддае душу сваю за прыяцялёніе сваіх», (Іван. XV, 13). Прыродныя правы і Божыя загады абавязваюць чалавека ўсюды і заўсёды; і ў прыватным жыцці, і ў кругу свайго асяродзьдзя, у грамадzkім жыцці, і ў міжнародных адносінах.

Ідэалы, якія Христос паказаў людзям, ёсьць вышэйшымі і больш вартаснымі, як дачаснае жыццё, дык калі-б за іх ажыццяўленне трэба было рыскаваць жыццё, неабходна быць гатовым і да гэтаке вялікае ахвяры. «Бо лепш нам памерці ў змаганні, як бачыць ліхую долю нашага народу і съвятыняў» (І. Макаб. III, 59), казалі браты Макабэі вядучы народ у вызвольны бой.

Уканцы варты падчыркнуць тое, аб чым ужо ўспаміналася перш, што зъявішча паняволення народу ёсьць вынікам надужыцця чалавекам сваіх магчымасцяў у апанаваньні прыроды, падобна як грэх ёсьць вынікам надужыцця вольнае волі. І як грэх завяртае чалавека са шляху ідэалу, пазбаўляе вечнага шчасця, аглядання Бога, падобна і паняволенне стварае нязылічаныя перашкоды ў развіцці людзкіх здольнасцяў у асягненні ідэалу. Дзеля гэтага як супраць аднаго, так і супраць другога чалавек мусіць выступаць з усёю рашучасцю.

Барыс Ю—ч

Божыя пляны адносна чалавека

Назіраючы прыроду, вывучаючы сусьвет, усюды знайходзім парадак, рознаякасьць, гармонію і хараство. Глянь яснай ноччу на неба, усыпаное зорамі і зоркамі, колькі там хараства! А даведайся дакладней аб будове і руках тых нязылічаных зору і будзеш падзіўляць цудоўны лад і парадак у нябесных прасторах і нявымоўную гармонію. Толькі съляпы ня ўбачыць ўсяго гэтага! А калі раніцай узыходзіць сонца і, паволі падымаючыся ўвысь, апранае ў свае прамяністыя шаты неба і землю дык чалавек дзіву даеца і ніяк ня можа ўціміць велічы зъявішча, хоць прыродаведы і тлумачаць, якім чынам зысьціца гэты цуд бязьмежнае сілы і прыгажосці. А выйдзі на поле, на сенажаць у майскі дзень і кінь вокам на палеткі, на якіх ужо рунь землю дзярэ, у жыта, пшаніцу прыбираецца, а лугі травою мурожнай і кветкамі акрываюцца, раскошна ўпрыгажаючы ўсё ablічча зямлі, а ў паднябесных вышынях птушкі трыляць

свае чароўныя гмыны — гэта рай сярод гаротных беларускіх вёсак! А пайдзі ў лес пагудасты, у пушчу Белавескую, і ўва ўсім, што там стрэнеш, убачыш новую рознаякасьць і новую прыгажосць. А пераедзь, пераліпіві праз мора, акіян; прыгляніся да яго ў ціхую пагоду, ці ў буру — зноў убачыш новыя праявы парадку, рознаякасьці, сілы і прыгастства не-да-апісаныя. Адкуль гэта ўсё? — мімаволі пытаеш сябе. Прыводаведы кажуць: ад прыроды. Але ў гэтай прыродзе, у ейных праявах і дзеяньях ясна бачыш плян паводзя якога ў сусьвеце ёсьць рознаякасьць, гармонія, прыгажосць і парадак. Удумайся ў гэта і ўбачыш Бесканечны Розум, Вялікую Волю і Бязымежную Магутнасць — Яны ўсё зьдзейсніваюць у прыродзе паводзя вялікага пляну. Таму і паўторыш з писальманепеўцам: «Толькі глупы кажа ў сэрцы сваім: няма Бога» (Пс. XIII, I).

Перадусім у чалавеку, у кожным з нас, у на-

шым розуме, у вольнай волі, праз якія мы падобны самому Богу, выяўляеца ясна Божы плян, хоць многія, седзячы ў цемры, яго ня бачаць, або ня хочуць бачыць.

Чалавек адрываеца ад матэрыі, творыць разумовыя (абстрактныя) паняцьці, у сілу якіх істотна розыніща ад усіх іншых сатварэнняў у съвеце. Дзякуючы свайму розуму і волі чалавек творыць науку, пазнае вартасць маральнага съвету, аддаеца жыцьцю паводля яго асноваў, або супраць іх, бо-ж ён валадар сваіх дзеяньняў, а ня так як жывёла якая, катораю выключна кіруе прырода праз іншынкт. Выкарыстоўваючы магутнасць свайго розуму, волі ды ўсіх іншых здольнасцяў, як духовных, так і фізyczных-цялесных чалавек творыць новыя культурныя вартасці, поступ у науцы, або наадварот, спрычыняе ўпадак самога сябе, свае душы і свайго асяроддзя.

Гляньяма ўважна на нашу працу, працу чалавека; яна ёсьць ня толькі фізичная, матэрыяльная, але і разумовая, духовая, бо чалавек зложаны з духа і матэрыі, з души і цела, і бяз цела ён не чалавек, а толькі душа, вышэйшы элемэнт свае істоты.

Людзкая душа, як духовая ёсьць няўмірушчая — самое паняцьце духа, яго магчымасць ўзыятаць над сусьеветам у акце духове разумовае працы кожуць нам аб tym, што людзкая душа не падлягае падзелу на часыці, бо іх ня мае, а дзеля гэтага і не падлягае съмерці, бо ўмірае толькі тое, што можа раскладацца на часыці, што матэрыяльнае.

Божы плян адносна чалавека ёсьць перадусім у tym, каб ён быў чалавекам назаўсёды, а ня толькі на век да часнасці. Раз Бог удыхнуў у цела чалавека несьмяротную душу і злучыў яе істотна з целам так, што без души ня можа быць людзкое асобы, дык разъдзяленне души і цела можа быць толькі звязвішчам часовым, бо душа адъдзеленая ад цела гэта нешта недасканалае, як часыць па-за іншасцю свайго быцця. Душа паслья съмерці чалавека астаеца ў ненармальным палажэнні аж пакуль не адбудзеца ўваскрасеньне, калі яна зноў істотна злучыцца з tym самым элемэнтам з якім калісць тварыла асобу чалавека да часу свае разлукі праз съмерць. Таму і кожуць багасловы, што сама людзкая прырода выяўляе, як ёй вельмі годзіцца ўваскрасеньне.

Паслья гэтых разважанняў дзіву даешся таму, што чалавек мусіць уміраць, бо-ж яго дух, каторы ажыццяўляе цела, павінен натуральна утрымаць пры сабе цела і ніколі яго не пакідаць, каб супольна чыніць тое, чым чалавек ёсьць і заўсёды павінен быць — людзкою асобаю! Але вось чалавек родзіцца, расце, разъвіваеца, дасыгае сталых гадоў, потым старасці і ўканцы памірае. А колькі перадчасна, колькі ў маладосці гіне ад хваробаў, ад няшчасных прыпадкаў, ад войнаў, ад разбояў!

Чаму гэта так? Ці-ж гэта такі Божы плян адносна чалавека, каб чалавек толькі на нейкі час звязвіся на зямлі, ды ўмер зноў? Гэта пра-блема, якое нельга развязаць бяз помачы Божае Прамудрасці.

Бярэш у рукі Святое Пісаныне і там знайдзіш развязку. Адтуль даведваемся, што нашы першыя бацькі былі створаны ў стане святое ласкі і былі няўмірушчымі, але гэты шчаслывы стан яны страцілі праз непаслушмянасць Божым зако-нам, праз грэх і праз яго съязнікі кару съмерці ня толькі на сябе самых, але як бацькі людзкасці на ўесь людзкі род.

Але грэх ня зьнішчыў Божых плянаў адносна чалавека. Як чытаем у той-же съятой кнізе Быцця, Бог паслья пакараныня людзей за грэх абяцаў паслаць ім Збавіцеля, каторы збавіць людзкі род ад съмерці, але ўжо не ад фізичнай, а ад маральнай, духовай і адчыніць дзіверы да вечнага Валадарства.

Прадрокі прадсказвалі Яго прыход і апісвалі ў якіх абставінах ён меў зъздзейсніцца. Паслья ду-гіх стагодзьдзяў пророцтвы збыліся і Слова ста-лася целам і прабывала між намі. Сын Божы праз тайну ўчалавечання стаўся Богачалавекам. Ён жыў, працаваў, навучаў людзей, тварыў вялікія цуды, потым цярпеў, умёр на крыжы дзеля збаўле-ння съвету, але ўканцы ўваскрос — ўстаў з гробу пераможцам! Гэта ня ўсё. Ён устанавіў съвятыя Тайны і заснаваў съвятую Царкву-Эклезію, у якой і астаюцца гэтыя Тайны і Яго Эван-гельле для съвятла, праўды, моцы і духове над-прыроднае сілы для ўсяго съвету. Вось гэта і ёсьць Божы плян для людзкасці!

Апостал Павал крэсліць яго так: «Ён (Бог) выбраў нас у Ім (у Хрысьце) яшчэ да стварэння съвету, каб мы былі съвятымі і беззаганнімі перад Ім у любові, прызначыўшы ўсынавіць нас Сабе праз Ісуса Хрыста паводля добразычлівасці Свае волі, на хвалу славы ласкі Свае, катораю Ён уласкаў нас за ўмілаваным Сыне Свайм» (Эфэз. 1, 4—6).

Разбяром сказ за сказам гэты плян.

A. — Бог выбраў нас у Хрысьце яшчэ да стварэння съвету.

Адкуль-ж Павал ведае гэту праўду?

На пачатку артыкулу мы падзіўлялі Божы плян у прыродзе, у чалавеку, ў нас самих. Вучоныя шмат дзіваў вычытваюць у «кнізе прыроды». І хто глыбей учытаеца ў гэтай «кнізе», пазнае да-кладней і ясьней, што Стварыцель ёсьць вялікі дабрадзеем для чалавека, што за гэта Яму на-лежыцца ўдзячнасць, найбольшая слава і вернае выконванье Ягоных вечных загадаў. І вось далей нашым разумам ня сягнеш, але тут прыходзіць съвятое Аб'яўлення, якое ў Новым Запавете пры-ноўсам Сын Божы Ісус Христос, а потым апоста-

лы. Дык апостал Павал гаворыць не ад сябе, але з Аб'яуленыня, з натхненя Святога Духа. За плянам Божым у прыродзе ап. Павал бачыць Божы тліян; па-за прыродай, ён бачыць надпрыродны съвет, які існуе ад вечных вякоў у самай Божай Прамудрасы.

«Бог выбраў нас у Хрысьце» гэта значыць, што мы так шчыльна і неадлучна звязаны з асобаю Хрыста, што бяз Хрыста — мы нічога. Бог зямлю стварыў для чалавека, але так-же для чалавека не бяз Хрыста! Значыць і стварэнне съвету было ўплянована ў Хрысьце, але ў лучнасьці з чалавекам, бо толькі чалавек, істота абдараўваная розумам, можа пазнаць гэтую лучнасьць і быць дабравольна з Христом і ў Хрысьце, і праз сваю людзкую істоту, што ёсьць вянцом Божага тварэння, увясці ў гэтую лучнасьць усе іншыя істоты і любіць ды славіць Бога за іх таксама. Уканцы артыкулу будзе дакладнейшае выяснянне, якім чынам Бог нас выбраў у Хрысьце.

Б. — Каб мы былі съятымі і беззаганнымі перад Ім у Любові.

Бог выбраў нас у Хрысьце ўласціва для таго, каб мы былі съятымі і беззаганнымі, бо-ж усякая нясьвятасыць, скажа, спагуда, грэх — усё гэта праціўна Богу і пярэчыць Яго бытаванню. Грэх сам па сабе ёсьць супраць усяго таго, што Божае — супраць Божае Прамудрасы, Дабраты, Справядлівасыць і ўсіх атрыбутаў. Каб гэта было магчыма, дык-бы грэх ураз зыншчыў усё божае, самога Бога. Галоўная мэта, дзеля якое мы створаны, гэта каб стацца съятымі і беззаганнымі перад Богам.

Але што-ж такое съятысьць? У паняцьце съятысьці ўвайходзяць такія элементы: ня мець ніякае сказы, ніякае заганы — гэта нэгатыўнае азначэнне, а пазытыўнае азначэнне съятысьці — гэта быць дасканала згодным з найвышэйшымі маральнymi законамі. Адгэтуль зразумела, што Бог як найвышэйшы закон у Сабе і таму што Яго воля найбольш згодная з усемі дасканаласыцямі — ёсьць самою Святасыцю. А таму, што нас Бог выбраў для сябе, дык тым самым выбраў нас так-же для съятысьці, каб мы ўсе былі съятыя і беззаганныя, захоўваючы Божыя законы і загады і каб узбагачваліся ў хрысьціянскія цноты.

В. — Прызначыўшы усынавіць нас Сабе праз Ісуса Хрыста.

Ведаем, што значыць усынавленыне сярод людзей, калі муж і жонка дзеля безъздзетнасьці, ці дзеля іншых прычынаў бяруць сабе якую сіраціну, вырабляюць адпаведныя дакументы, паводле вымогаў закону, запісваюць яе на сваё прозывіща і пасыля гэтага ўважаюць дзіця за сваё. Але людзкое ўсынавленыне — гэта нешта вонкавае, фармальнае; бацькі ня могуць даць усынёўленаму

дзіцяці свае натуры, сваіх свомасыцяў, як тэта чыняць сапраўдныя бацькі. Інакш маецца справа з Божым усынавленынем. Калі Бог усынавляе людзей, дык дае Сваю ласку, праз якую чалавек удзельнічае ў Божай натуры. Багасловы так і кажуць: Божая ласка гэта ўдзел у самой Божай прыродзе. Дзеля гэтага Божае усынавленыне зьяўляецца ня чымсці вонкавым, але зусім унутраным. Ня дзеяцца яно праз эманацыю, бо гэта быў-бы недарэчны пантэізм, але праз тварэнне Божых рук. Таму гаворыць ап. Павал, што той, хто ёсьць у Хрысьце праз Божую ласку, той есьць новым сатварэннем (ІІ Кар. V, 17). Праз Божую ласку чалавек увайходзіць у надпрыродны съвет як дзіця Бога.

Праз усынавленыне мы сапраўдныя дзецы прэсвятое Троіцы ўнутраным спосабам і чынам, та-му і на правах сапраўдных дзяцей датычна сапраўднага Айца; што Яго, то-й наша. Яго-ж самая бязъмежная Дасканаласыць, бязъмежная Святасыць Прамудрасы, Любоў, вечнае Шчасыце, безграницнае Жыцьцё-Быцьцё. Таму ўсё гэта й наша: Прауда Дабро, Шчасыце, але-ж вядома, спосабам абмежаваным у нас самих, бо што ўспрымаеца, дык успрымаеца паводле магчымасыці таго, што, або хто успрымае. Больш вады ў моры, чым у возеры! Больш дараў Божых у чалавеку, чым у жывёле, а ў гэтай апошняй больш чым у расылне і так далей. Усе Божыя творы могуць уміасыць больш, або менш Божых дараў, але няма такоё істоты на съвеце, нават між найвышэйшых Божых сатварэнняў, каторая-б магла ўспрыніць Божыя дары бязъмежным чынам, успрыніць усяго Бога, бо гэта пярэчыць самому паняцьцу Бога і парадку рэчаінасьці. Як Бог ня можа стацца сатварэннем, так сатварэнне ня можа стацца Богам. Гэта так немагчыма, як қвадратнае кола. Аднак псальмапевец звяртаецца да нас: Вы багі (Пс. LXXXI, 6). І ён тут не насыміхаецца з нас, а гаворыць прауду, таму, што мы сатвораны на абраз і падабенства Божае і таму, што Сын Божы стаўшыся Богачалавекам, быццам абагатварыў людзкасіць, і так-же таму, што праз съятую ласку мы маем вялікія дары і ўдзельнічаем у самой Божай натуры. Аднак усюды: і атрымаўши вялікія дары праз Божую ласку і нават удзельнічаючы ў Божай натуры, чалавек заўсёды асташца абмежаваным сатварэннем рук Адзінага Бога. Аднак чым больш чалавек становіцца съятым і беззаганным, тым больш стае падобным Богу!

Г. — Праз Ісуса Хрыста.

Калі першы чалавек зграшыў, Бог яму мог дараўваць праступак і вярнуць права да Неба, але тады ніколі ня было-б поўнага спамернага задаволеняния Божае Справядлівасыці за нашы грахі, хоць-бы няведама як чалавек каяўся за грахі. Чаму? А вось прыклад, каторы можа да пэўнае

ступені выясньіць гэтую праўду. Калі дзеці пасвараща між сабою і калі брат абрашіць сястру ці брата, дык яго правіна ня будзе такою вялікай, як калі-б ён абрашіць сваіх бацькоў. І дзіця па закону мусіць зрабіць шмат больш, каб дашаць задаволеніне абраражаным бацьком, суразъмерна з іх асобамі, чым для таго, каб перапрасіць сваіх братоў. Веліч абразы залежыць ад большае, ці меншае годнасці абраражанае асобы. А тут вось праз грэх прарабацькоў быў абраражаны бязъмежны Божы Маестат. Таму і вымагала справядлівасць, каб Богу было данае бязъмежнае задосыцьчыненьне. Але хто-ж яго мог дашаць? Не чалавек, хоць ён і зграшыў, бо-ж ён як абмежаваная істота мог рабіць толькі абмежаваныя ўчынкі. А тут справядлівасць вымагала ад людзей задосыцьчыненьня Божаму Маестату суразъмернага з годнасцю гэтага-ж Маестату. Праблема людзкога збаўлення была не да развязаныя! Але Бог сваёю Прамудрасцю яе развязаў. Якім чынам? Праз учалавечаныне Свайго Адзінароднага Сына! Ён стаўся Богачалавекам, прыняў істотным спосабам да Свае Божае Асобы людскую натуру. Адгэтуль усе Яго дзеяньні будуць браць свой пачатак ад Яго Боскай Асобы і праходзіць праз людскую прыроду; ал гэтага мамэнту Ён будзе дзеяць як праўдзівы Бог і як праўдзівы чалавек і усе яго дзеяньні, нават найменшыя, будуць мець бязъмежную вартасць, бо будуць дзеяньніямі Яго Боскае Асобы. Ведама, што дзеяньне набірае важнасці ад асобы, асоба-ж Хрыста ёсьць безгранічная, дык гэткія-ж Ягоныя дзеяньні. Такім чынам адзіны Хрыстос, як Богачалавек, мог прынесці і сапраўды прынёс суразъмернае задосыцьчыненьне Богу за нашыя грахі. І тут была задаволеная Божая справядлівасць; мы зграшылі і даём задысіцьчыненьне, але ня мы самі, а праз Богачалавека. Дык усё праз Ісуса Хрыста!

Д. — Па добразычлівасці волі Свае.

Бог Айцец паслаў нам Збавіцеля не па прымусу, але выключна па бязъмежнай сваёй міласэрнасці к нам. Да гэтага чыну Яго ніхто і нішто не магло змусіць, бо інакш Ён ня быў бы Богом. Ён стварыў сусьвет, але мог яго не тварыць; паслаў нам Збавіцеля, але мог не пасылаць, а калі так зрабіў, дык толькі і выключна па сваёй свабоднай Волі і па сваёй добразычлівасці, бо пана Богам няма ніякае сілы і прычны, што маглі-б Яго спанукаць да дзеяньня. Прычына Божага дзеяньне ёсьць у Ім Самым. Бог, як найдасканалейшая істота ёсьць бесканечна шчаслівы, да таго Ён ёсьць бесканечная Любоў, дзеля гэтага Ён хацеў, каб іншыя істоты ўдзельнічалі ў Ягоным шчасці, дык стварыў разумныя істоты, ангелаў і чалавека, а калі чалавек праз грэх пазбавіў сябе магчымасці ўдзельнічаць у Божым шчасці, дык Бог паслаў Збавіцеля дзякуючы сваёй бесканечнай добразычлівасці, каб чалавек ісё-ж такі мог асятніць шчасце ў небе.

Е. — На хвалу ласкі Свае.

Тут гаворыцца аб збаўчай ласцы. Хрыстос заслужыў яе нам праз Сваю съмерць на крыжы і той, хто яе мае і захавае аж да съмерці, будзе збаўлены. На гэтым съвеце Божая ласка ў наших душах робіць нас съвятыняю, у якой прафыгує Дух Божы. А з Хрыстом і Святым Духам чалавек ёсьць спакойным і магутным. Тады Дух Святы сваім натхненнем кіруе людзкім ўчынкамі, а Хрыстос спамагае іх. І дзеянье чалавека тады ѹдзе выключна ў тым кірунку, каб усюды і заўсёды ўславіць Бога.

Але-ж Бог мусіць вельмі самалюбны, можа заўважыць хтосьці, калі патрабуе, каб Яго ўсюды славілі. Гэткая заўвага можа быць слушнаю толькі адносна самалюбных людзей, але ніколі адносна Бога і так гаварыць аб Богу нельга! Но, што такое слава, хвала? Вялікі філязоф і багаслоў сув. Тамаш Аквінат азначае яе так: яснае пазнаньне з пахваленыем. Гэта значыць, калі чалавек пазнае якія дасканаласці, тады і хваліць і славіць іх. І кожная сапраўдная дасканаласць заслугоўвае на пахвалу. Чалавек, што мае духовыя і маральныя дасканаласці так-жа заслугоўвае на пахвалу, але трэба, каб яго хвалілі другія, а не сам сябе. Зусім інакш маецца справа з хваленнем Бога. Бог ёсьць крыніцай усіх дасканаласцяў. Агулам існаваныне сусьвету залежыць выключна ад Бога і без Яго ўесь сусьвет вярнуўся-б у нішто! Дык хваліць і славіць Бога, значыць любіць вечную Праўду, бязъмежную Дабрату, съвяту Справядлівасць, безгранічную Міласэрнасць. І калі разумная істота славіць і хваліць Бога, дык праз гэтае самае яна асягае ўсякія дасканаласці — праўду, дабро, любоў прыгажосць і съвятысць, ды ўсё іншае, што паходзіць ад Бога і ёсьць карыснае як для асабістага, так для грамадзкага і сацыяльнага жыцця. Богу нічога ня трэба; Ён-жа крыніца быцця, жыцця і ўсякіх дасканаласцяў! І толькі дзеля таго Ён хоча, каб мы хвалілі і славілі Яго, бо праз гэта чалавек асягае дабрабыт і шчасце тут на зямлі і ў загробным жыцці. Вось дзе сэнс і значэньне славы і хвалы Божае ад сатварэння.

Ж. — Каторай Ён уласкавіў нас ва ўмілаваным Сыне Свайм.

Як ужо было ўспомнена, ласка Божая гэта ўдзел у самай натуры Божай. Праз ласку чалавек становіцца сапраўдным сынам Бога праз усынаўленіе, а ласку для нас выслужыў Хрыстос, дык Хрыстос ёсьць цэнтрам пляні Божага адносна чалавека. Так як уплянаваў Бог сатварэнне съвету праз Свайго Сына-Слова гэтак-жа праз Сына уплянаваў збаўленне людзей. Сув. эвангеліст Іван кажа на пачатку свайго Эвангельля: «На пачатку было Слова... і ўсё праз Яго сталася і

без Яго нічога ня сталася з того, що сталася». Вось-жа яшчэ да сатварэння съвету Сын Божы быў цэнтрам пляну Божага, а калі нарэшце зьдзейсніўся плян Божы адносна чалавека, калі Слова Божае сталася целам і жыло між намі, ад тады ўжо тое Слова як Богачалавек Ісус Хрыстос стаеца цэнтрам усяго нашага эбаўлення. Ён, Сын Божы ёсьць наш Збавіцель, Брат і Спадарожнік, адначасна Ён Дарога Праўда і Жыццё.

Нябачны дзейнік

У меру таго, як наука йдзе ўпярод, выкryвающа ў съвеце штораз больш рэчаў і зъявішчаў, аб існаванні якіх калісьці людзі зусім не дагадваліся, бо іх не адчуваюць нашыя змыслы. Век-вечна ўвесь сусьвет пранізвалі касмічныя прамені, але людзі даведаліся аб іх толькі пасля 1909 г. Ад вякоў разам з сонечнымі праменінямі йдуць да нас ультрафіялетавыя і інфрачырованыя прамені, але пачалі іх разрозніваць толькі пасля 1800 г. Таксама маецца справа з электромагнітныя, катэдовымі (1876), рэнтгэнавымі (1895), радыёактыўнымі (1899) да шматлікімі іншымі праменінямі. Падобна было і з гукавымі хвалямі; толькі нядаўна людзі даведаліся аб існаванні ўльтракароткіх хваляў, якіх хістаныні ёсьць большая чым 20.000 на сэкунду, бо адносна іх людзкое вуха глухое. Словам дзякуючы поступу науки выяўляецца, што людзкія змыслы вельмі абмежаваныя і таму сённяня ўжо ніхто ня сумніваецца, што ў прыродзе ёсьць шмат больш зъявішчаў і рэчаў, як аб гэтым могуць съведчыць нашы змыслы.

Добра, але якое значэнне мае для нас усё тое, чаго ня выяўляюць і не адчуваюць нашы змыслы? Значэнне іх шмат больше, чым-бы на першы пагляд магло здавацца і да таго яшчэ ня ўсё іх значэнне выкрыта. Як вялікае значэнне тых, дзейнікаў, адносна якіх змыслы ня чулыя, можа выясняцца такі прыклад. Уканцы мінулага стагодзьдзя ў Нью Ёрку запраектавана будаваць аграмадны дом для съляпых. Практычны інжынер, казаў, што съляпым, якія зусім съвету ня бачаць, ня варта і вакон рабіць. І будавана дом без вакон. Съляпыя, пажыўшы некалькі месяцаў у цёмным доме, пачалі масава хварэць, а потым уміраць. Лекары спачатку ламалі сабе голаву, што за новая хвароба косіць съляпых? Але хутка выявілася, што прычына хваробы была нястача съвету. Съпешным парадкам у доме пароблена вокны і съляпия хоць съвету ня бачылі, але хутка аздаравелі. Падобна маецца справа і з тымі нябачнымі праменінямі; адны з іх шкодныя для жывых арганізмаў, якія: радыёактыўныя, ультрафіялетавыя і касмічныя, а іншыя больш-менш абыякавыя, іншыя-ж могуць успамагаць жыццёвия працэсы,

Бог выбраў нас у Хрысьце перад тым як быў сатвораны съвет, каб мы былі съвятыя і без заганы перад Ім у любові і пастанавіў усынавіць нас праз Ісуса Христа па дабраце свае Волі, на хвалу Свае ласкі, катораю Ён уласкавіў нас у Свайм Сыне. Дык нам не астаетца нічога іншага, як выкарыстаць усе Богам даныя нам сілы і магчымасці, каб асягнуць, жаданыя Богам, дасканаласці.

а. Янка Тарасевіч.

дзейнік

як: мітогэнэтычныя і электромагнітныя прамені. Напрыклад, чалавек сплючи галавою да паўночнага магнітнага полюсу, значыць раўналегла да праменіняў зямнога магнітизму высьпіцца лепш, чым ўва ўсякім іншым палажэнні.

Падобная адкрыцці ў акружуючай нас прыродзе множацца штораз больш і людзі з цікавасцю чакаюць іх ды успрыймаюць амаль без засцярогаў.

Калі ў прыродным парадку ёсьць так шмат мала ведамага для чалавека і загадкавага, дык ці можна дзівіцца, што ў надпрыродным парадку тым-больш ёсьць шмат і нават вельмі шмат няведамага для людзей, але ад чаго можа вельмі і вельмі залежаць людзкое жыццё. Хоць гэтае разважаныне зусім лягчынае, але да яго сёй-той можа аднесціся з засцярогаю, бо прыродныя нават сусім нябачныя дзейнікі можна выявіць рознымі прыладамі, а вось адносна надпрыроднага съвету няма ніякіх прыладаў. Іх можа выявіць і ацаніць толькі людзкі разум, але таму што ён мае тую слабасць, што можа быць забудзькаватым, дык нядзіва, што нават тыя людзі, якія не пярэаць існаваннія надпрыроднага съвету, могуць стацца абыякавымі адносна яго. Колькі людзей у штодзеннім жыцці паводзіцца так, быццам нічога над чалавекам няма?! Толькі калі прыходзіць якое няшчасце, скроўаюць свой зор да неба. А тым часам з усяго, што існуе на съвеце, той надпрыродны съвет для чалавека ёсьць найважнейшым.

Чалавек у сваім жыцці кіруецца ідэямі і думкамі. Перш чым нешта зрабіць, абмяркоўвае, плянуе, а калі сам чаго ня можа прыдумаць, пытается ў іншых, шукае рады; таму і кажа народная мудрасць: «Ня цяжка зрабіць, а цяжка здумаць». Бо і сапраўды: думкі прыходзяць чалавеку няма ведама адкуль. На съвеце няма такіх капальняў, ці фабрыкаў, дзе-б можна было здабыць добрыя і шчаслівія думкі. Звычайна ў гутарках кажацца, што гэта разум чалавека ёсьць крыніцай думак, але-ж разум і мазгі мае кожны чалавек, аднак ня кожны мае тыя думкі, якія жадаў-бы мець. Чаму так ёсьць на съвеце? Ясны адказ знайходзім у катэхізме. Там найвыразней кахацца, што разум і мудрасць разам з ведаю,

радаю, мужнасьцю, пабожнасьцю і багабойнасьцю — ёсьць дарамі Святога Духа. Дары, як аб гэтым съведчыць самое слова, ёсьць дарункамі, якія атрымоўвают задарма. Пры тым дары Святога Духа ня могуць быць чым іншым, як дарункамі, бо яны даражэйшыя за ўсе скарбы съвету, дык купіць іх нельга ды і няма дзе, бо яны ёсьць уласнасцю Бога — Уладара сусъвету; Ён для Сябе нічога не патрабуе і калі што дае людзям, дык выключна паводля. Свае бесканечнае добра-зычлівасці.

З аўгустаўскага ведаем, што Бог не шкадуе сваіх дараў для людзей. Ён раздае іх ня толькі для добрых, але нават і для дрэнных, як аб гэтым з асаблівым націскам гаворыць Хрыстос: «Ён загадвае свайму сонцу ўсходзіць над добрымі і благімі і пасылае дождж на справядлівых і несправядлівых» (Мат. V, 45). Але ня ўсіх Бог абдароўвае ў адолькавай ступені. У прыповесці аб талантах Хрыстос кажа, што аднаму было дана «пяць талантаў, другому два, іншаму адзін — кожнаму паводля сілы яго» (Мат. XXV, 15).

Калі прыродныя нябачныя дзейнікі маюць вялікае значэнне для чалавека, дык ня дзіва, што яшчэ больше значэнне маюць надприродныя

дзейнікі. Яны для дачаснага жыцця, а тымбольш для жыцця вечнага маюць большую вартасць, чым найбольшыя скарбы і дастаткі съвету, дык і цаніць іх трэба адпаведна да іхняе вартасці. У кожнай справе; так у асабістым жыцці, як ва ўзаемных дачыненіях і грамадzkіх адносінах дары Святога Духа ёсьць тым нябачным дзейнікам, ад якога найбольш залежыць тое, чым мы ёсьць сёньня і чым будзем у будучыні, а так-жэ і тое, што мы маем сёньня і што мы і ўвесь народ будзем мець у будучыні. Дзеля гэтага з таким глыбокім перакананьнем съпявай псальмапевец аў Божай апесы: «Хто жыве ў помачы Найвышэйшага, усяліца ў засені Бога нябес» (Пс. XC, 1). А Сам Бог вуснамі таго-ж псальмапевца запэўнівае:

Чуй, што Бог кажа: Хто Мяне мілую,
І Маё Імя хто шчыра шануе,
Я таго так-жэ вечна не забуду,
У горы ўсялякім памагаці буду.

Калі мы ўсведамім сабе гэту важную праўду і будзем звязтарца да Бога з вытрывало просьбаю, каб меў нас у Сваёй апесы, дык бязумоўна Ён не паскупіць для нас Сваіх дараў.

а. Л. Гарошка.

Выкананае, ці нявыкананае пасланство?

Ад некаторага часу ў вольным съвеце можна пачуць галасы з запытаўнем: ці Царква выканала сваё пасланство? Гэта так важнае пытанье, што зусім слушна заслугоўвае на агульную ўвагу. Але каб адказаць на яго, трэба перш ясна ўсведаміць пасланство Царквы.

Для чаго заснаваў Хрыстос Сваю Царкву? Перадусім для таго, каб праз Яе прадаўжаць свою збаўчую дзейнасць; Царкве Ён перадаў уладу распараражца Сваю Ласкаю праз съвятыя Тайны, Царкве даручыў скарб Свае навукі і адначасна забавязаў Яе несьці гэтую навуку па ўсім съвеце. Як бачым, найбольшая вартасць Царквы ляжыць у тым, што Яна вядзе чалавека да вечнага жыцця. Але туды дарога йдзе праз дачаснае жыццё, дык і тут Царква мае вялікае значэнне нават у чиста дачасных спраўах.

І сапраўды дабрадзейны ўплыў Царквы можна бачыць даслоўна на ўсіх галінах людзкага жыцця і культуры. Увесь поступ культуры і цывілізацыі ў сваіх пачатках непадзельна звязаны з царкоўнымі установамі — гэта Царква засноўвала першыя школы, першыя ўніверсітеты; Царква тварыла першыя дабрадзейныя арганізацыі; Царква ўпрыгожвала на злагоджаныне старажытных жарстокіх законаў; пад упрыгожванем царкоўнае навукі паволі зьнікала рабства. — Усё гэта праўда, але падзеі з апошніх двух стагодзьдзяў і асабліва з апошніх сусъветных войнаў даюць нязылічаныя

факты, што людзі азброўшыся сваімі навейшымі вынаходамі і апанаванымі нянявісцю да сваіх бліжніх, бязылітасна руйнавалі асягненыі папярэдніх вякоў і стараліся выкараніць з людзкое душы ўвесь дабрадзейны ўплыў рэлігіі і Царквы. Сацыяльныя адносіны ў сучасных дзяржавах сталіся паважнае балічаку і з гэтага гледзішча нават у тых краінах, дзе Царква існуе ўжо ад першых стагодзьдзяў, народы церпяць амаль таксама, як і ў няхрысьцянскіх краінах.

Чаму так дзеецца?

Царква ня мае і ня можа мець нейкіх сродкаў, каб чалавека сіламоць цягнуць на жыццёвы шлях, які паказаў Хрыстос, бо шануе людзкую асобу і свободную волю, якую даў чалавеку сам Бог. Царква, падобна як маяк асьвяляе правільны шлях сярод цемры дачаснага жыцця, але ня зьбіраеца нікога цягнуць туды на пастронку. Толькі адзіная Хрыстова Царква мае ясныя адказы на самыя асноўныя пытаныні жыцця: Адкуль ідзе чалавек? Куды ён ідзе? Які сэнс і мэта людзкага жыцця? Толькі ведаючы ясныя адказы на гэтыя пытаныні, магчыма разумна плянаваць сваё жыццё, але чалавека ніхто ня прыслуе прыняць нават найбольш ясную праўду, бо маючы свободную волю, ён заўсёды мае магчымасць або йсьці тым шляхам, які паказвае Царква, або блукацца па бездарожжах і багнах, у якія заводзяць розныя фальшывыя прарокі і слугі цемры. Але прац тое,

што нехта ня прымае праўды, ці яна траціць нешта са свае вартасьці? Ні трохі! Калі нехта сышодзіць з дарогі і пачынае блукацца, ад гэтага дарога ня траціць нічагусенъка, а траціць толькі той, хто ўйдзе на бездарожжа.

Гэтага кароткага выясняненьня было-б даволі, каб адказаць на пастваўленая перш пытанье, што Царква выконвала і выконвае сваё пасланство. Але гэтае выясняненьне ня зусім побунае, бо ўсё-ж ёсьць факт, што за 19 стагодзьдзяў хрысьціянскае прапаганды яшчэ больш палавіны насельніцтва зямное кулі ня ведае хрысьціянства; горш таго, большая частка тых, што называюцца хрысьціянамі, жывуць непахрысьціянску, а часам горш як па-паганску. Дык ці няма якое важнае нястачы ў Хрыстовай Царкве? Нястача ёсьць, але не ў Царкве, а ў людзях. На людзей могуць уплываць і добрыя і дрэнныя дзейнікі. На ўшчэпленай яблыні могуць вырасці прыгожыя яблыкі, але нават найпрыгажэйшыя яблыкі могуць патачыцца рабакі, але праз гэта самое дрэва не перастане быць добрым. Так і ў Царкве побач сьвятых могуць быць нядбалыя вернікі і праклятыя, яны аднак нічуть не зъмяншаюць вартасьці Царквы. Калі овачы на дрэве ня маюць магчымасці бараніцца ад рабацтва, дык людзі ў Царкве маюць нівычарпанская магчымасці знайсьці падтрыманьне сваіх сілаў у перамаганыні злых нахілаў і спакусаў, да гэтага трэба толькі карыстацца тымі сродкамі, якія дае Царква, але нікому іх нельга дашы сіламоц.

Уканцы яшчэ неабходна зьвярнуць увагу на адну вельмі важную азнатку Царквы. Звычайна ўсюль таворыща, што Хрыстова Царква ёсьць адною з найстарэйшых установаў у сучасным сьвete, бо

існуе 1953 гады — гэта праўда, але Царква ёсьць адначасна заўсёды новаю. У адной з прыповесцяў аб Нябесным Валадарстве Хрыстос казаў: «Нябеснае Валадарства падобнае ла закваскі, якую жанчына ўзяўшы ўлажыла ў тры меркі муکі, пакуль усё ня ўкіснє» (Мат. XIII, 33). І вось закваска Хрыстовае навукі астаецца ў Царкве заўсёды, але мука сыплецца безнастанна новая і новая. Часам валицца яна так масава, што можа здавацца, быццам з гэтага ніякага талковага цеста ня будзе, але прайходзяць гады, часам нават стагодзьдзі, і закваска робіць сваё — дзікія народы паволі пераймаюцца духам Хрыста. Гэта яшчэ ня ўсё; штодня, штохвіліны ўвайходзяць у Царкву новыя вернікі праз съвятое Хрышчэнне; іхняе ўзгадаванье трэба пачынаць з самага пачатку — праз гэта Царква астаецца вечна новаю, але на жаль з паважнаю колькасцю вернікаў, якія занядбоўваюць сваё ўзгадаванье і часам толькі пад уплывам жыццёвых навальніцаў, або і катастрофай пачынаюць апамятацца і пачынаюць ахвотна ўспрымаць хрысьціянскую закваску.

Калі паслья ўсяго вышэй сказанага спробуем адказаць на пастваўленая ў пачатку артыкулу пытанье, дык можна сказаць, што гэтае пытанье агулам перадчаснае, бо місія-пасланство Царквы заўсёднае. Пакуль будуць жыць на сьвеце людзі датуль ня скончыцца місія Царквы; ёй з волі Хрыста будзе заўсёды неабмежаванае полле дзейнасці ўсіх галінах людзкага жыцця, а чалавек будзе заўсёды мець свабоду, або блукацца ў цемры, або йсьці съвелым шляхам, паказаным Христом, праз Царкву.

а. Л. Гарошка.

САКРЭТ УДАЧЫ

Цяжкае жыццё складалася для Макара. У спадку па бацьку ён атрымаў усяго вузенькі загон поля і невялікі кусок сенаажаці. Людзі спачувальна райлі Макару наняцца ў батракі у паблізкім маёнтку, каб ня ўмерці з голду, але Макар плянаваў інакш наладзіць сваё жыццё.

— Служыць ані я, ані жонка нікуды ня пойдзэм — адказваў Макар — а хлеба прыдаем сабе працу. Дзеці ў нас галадаваць ня будуць.

А жонку Макар пачышаў:

— Лепш мець кусок чорнага сухога хлеба з пахам салонага поту, але спажываць яго на волі, чым баханак сітніцы з панскіх рук.

Жонка з даверам гледзела на яго і дадавала:

— Да твайго поту і я не пашкадую сваіх крывавых мазалёў.

І яны абое працевалі не пакладаючы руک і праца ў іх спорылася, і нават капейка завялася.

Даведаўся Макар, што за мілю ад вёскі збанку крутаваны пан, выцерабіўшы лес, прадаваў пасеку, дык пайшоў разам з іншымі аглядзяць яе. На

пасецы тырчалі толькі карчы ў жоўтым пясочку, але як ня было нідзе нічога лепшага, дык наважыўся купіць сабе дзівье дзесяціны пасекі; дзівье дзесяціны пяски, як казалі насыміхаючыся багацейшыя гаспадары. Днаваў там і начаваў, выцягваў корч за корчам, а восенню на выкарчаванай пасецы ішоў горда за плугам па сваёй новай ніве. Суседзі дзівіліся, як ён здолеў упраўвіца з карчаваньнем, а Макар маўчаў і з непахісанью ўпэўненасцю прадаўжаў сваю працу.

На наступны год пасека зъмяніла сваё ablіча, яна сталася прыгожай жытнія нівай. На навіне, хоць і на пясчанай, збожжа ўсюды парасло добрае, але праз некалькі далейшых гадоў ужо амаль палавіна пасекі ляжала пералогам, толькі на макравым куску год-у-год спакойна гойдаліся каласітае збожжа, зелянелі загоны бульбы.

Сусед, гледзячы на Макара, стараўся, каб і ягонае поле ня было горшое, але калі раз летам лушчыў пожнію, а над канём хмарай віліся авадні, уканцы плюнуў на загон, конь, пачуўшы, што

гаспадар пусыціў лейцы, шмыгануў з усіх сіл разам з плугам у паблізі лес, пакідаючи за сабою доўгую ўкосную разору, і ад таго часу больш на пасеку не паказваўся. Кожны раз, як Макар аглядае сваё поле і прыйходзіць каля тae ўкоснае разоры, плюе са злосцю і прыгаворвае:

— Так, чалавечка, цябе ня толькі авадні, але і вошы заядуць. Сам хлеб да цябе ніколі ня прыйдзе.

У цяжкай працы Макар і сам не заўважыў, як ён стаўся адным з паважнейшых гаспадароў у вёсцы. Неспаздзенка было для яго, калі вясковы сход выбраў яго старастаю. Падзякаваў Макар грамадзе і пайшоў дамоў, а праз тыдзень ужо склікаў новы сход і абвесціў, што будзе спаганяць стары залёглы доўг з вясковага карчмара Янкеля, за арэндаваныне карчмішча і што за тыя гроши варты будзе пабудаваць цэркву на вясковым магільніку.

— Хутчэй ты сябе за локаць укусіш, як з Янкеля старую арэнду зъдзярэш — заўважыў стары Мікіта.

— Вы толькі дайце мне агульнае ўпаўнаважаныне, а рэшту турботаў я бяру на сябе — заўпёніваў Макар.

— Чаму-ж ня даць такога ўпаўнаважаныня! — Азвалася некалькі галасоў.

— Старайся Макар, а на такое дзела мы ўсе гуртам будзе памагаць — загаварылі старэйшыя гаспадары. — І на паперку з паўнамоцтвамі стаўляліся крыбулі і крыжыкі. А вечарам таго-ж дня Янкель лісьліва падходзіў да Макара:

— Ну, нашто табе, Макар, дарэмныя клопаты і нашто нам варагаваць ды валачыца па судох. Ты адно нікому нічога не кажы, я табе дам дзесяць рублёў і гарнец гарэлкі, толькі хай гэта будзе шыта-крыта між намі.

— Не, Янкель, гэтак яно не будзе. Ты лепш бяз нікіх адвільваныяў заплаці ўесь стары доўг і тады будзе хораша і добра.

— Ой, Макар, ты кепскі чалавек. Ты заўзяўся на мяне ня ведама зашто і табе з гэтага дабра ня будзе.

— Што будзе, тое-й будзе; на ўсё ёсьць воля Божая, але арэнду ты заплоціш, ды яшчэ з пеняю.

Назаўтра, калі Макар ехаў у воласць, дык Янкель ужо вяртаўся ад валаснога судзьдзі і першы пераняў яго на дарозе.

— Ой, Макар, Макар, насеўся ты на маю старую голаву...

— Вот, Янкель, ты не замаўляй зубоў і не заходзь з дзесятага панадворку. Расплаціся начыста з вёскаю, дык і твая галава будзе мець супакой і мы будзем мець карысць, а не, дык з вёскі выкінем.

— Ну, добра, Макар! Я-ж табе казаў, што заплачу; калі я казаў, што не заплачу? Заплачу, але дзе-ж мне беднаму жыдку ўзяць адразу толькі грошаў?

Праз колькі тыдняў у вёсцы быў нязвычайны рух. Цэлы абоз падводаў ехаў у лес па дрэва на царкву, а вясною ля магільніка кіпела работа. Мерна гойдаліся на казлох пільшчыкі, безнастанна стукалі сякеры цесьляў, а на сярэдзіне магільніка гуртк старэйшых мужчын з Макарам вымяралі пляц пад царкву. Паубіваўшы колікі і скінуўшы шапку, Макар паставіў сярод пляцу невялкі крыж і сам першы налёг на рыдлёуку, капаючы дол пад фундамант.

Стары Мікіта, лыкаючы люльку, прыглядаўся да працы і нарэшце падышоў да Макара з дакорам:

— Навошта ты грабарыш такі глыбокі дол? На добры лад, дык пад такую невялічкую будыніну і зусім ніякага фундаманту ня трэба, даволі было-б падмасыць падваліны.

— Будаваць бяз фундамэнту на гэтым пяску, усёроўна што маліцца бяз веры; гэта была-б не работа а партнцтва.

— Вера, кажаш; гэта ведаеш, голубе, як дзе; калі трэба дзе вера, дык тады трэба, а ў гэткай работе і бяз яе можна абыйсьціся.

— Усюды трэба вера — моцна апіраючыся на рыдлёуку казаў Макар — бо на пяску зыняверы нічога ня збудуеш, дзымухне вецер і ўсё панясе ў пыл. А яшчэ чым за большую справу хто бярэцца, дык тым большую мусіць мець веру ў слушнасць свае справы і ў Божу помаш, тады напэўна свайго дапне.

— Дык гэта мусіць таму табе ўсё йдзе рукою?

— А то як-жа думаў, у мяне іншых сакрэтаў няма!

— Вось яно як — ківаючы сіваю галавою прыгаворваў сам сабе Мікіта — і на старасць яшчэ можна сёе-тое навучыцца ад добрых людзей.

А. Жменя.

НА РЭЛІГІЙНАЙ НІВЕ

УГОДКІ КАРАНАЦЫІ СЬВЯЦЕЙШАГА АЙЦА.

Сёлета семдесят сёмыя ўгодкі народзін (2-III) і чатыраццатыя ўгодкі каранацыі (14-III) Сьвяцейшага Айца Пія XII у Рыме азначана толькі ўрачыстаю Службою Божаю ў Сыкстынскай капліцы, на якой прысутнічалі шматлікія епархі і прадстаўнікі дыпломатычнага корпусу. Сам Сьвя-

цейшы Айцец з прычыны нездароўя на ўрачыстасці ня быў.

ДЫПЛЁМАТИЧНЫЕ ЗВЯЗКИ ЯПОНИИ З ВАТЫКАНАМ.

Першы раз на працягу свае гісторыі Японія пастановіла навязаць сталічы звязкі з Апосталь-

скім Пасадам. Дня 25-III пленіпатэнцыйны міністар Японіі сп. Такаіро перадаў Свяцейшаму Айчу свае крэацыйныя граматы.

КРЫЗЫС СВЯТАРСКИХ ПАКЛІКАНЬ У ФРАНЦЫІ.

Зъменшаньне святарскіх паклікань у Францыі адчуваецца штораз больш, так што апошнім часам у прэсе з'явіліся непакоючыя галасы аб крызысе. Напрыклад вялікая сэмінарыя ў Ліль перш штогод мела больш 50 кандыдатаў на першы курс, у 1950 г. іх было 44, а ў 1952 г. толькі 32. У дыяцэзіі Аррас ў 1952 г. на месцы 28 памёршых святароў высьвячана толькі 14. У Дыяцэзіі Сан Флюр ў 1920 г. працевала 400 святароў — сёньня толькі 322. У іншых дыяцэзіях зъмяншэнне ліку святароў ня так вялікае, аднак усюды дае аб сабе знаць.

Духоўныя ўлады пры розных нагодах арганізуюць супольныя малітвы для збольшаньня святарскіх паклікань.

ПІСЬМЕНЬНИК СВЯТАРОМ.

Аргэнтынскі паэт Даніэль Гарчя Мансіля, які пісаў свае творы ў французскай мове і быў так-жэ ведамы, як дыпломат, пасъля съмерці свае жонкі, маючы 86 гадоў, высьвяціўся на каталіцкага святара, атрымаўшы на гэта спэцыяльны дазвол ад Свяцейшага Айца.

БЕЛАРУСКАЯ ХРОНІКА

БАЦЬКАЎШЧЫНА.

Вялікі судовы працэс ў Менску.

У палове сакаіка г. г. адбыўся ў Менску вялікі судовы працэс супраць 15 чалавек, якіх бальшавікі называлі «бандаю быўшых трацкістаў, кулакоў, гандляроў і бандыстаў». Абвіавачвана іх за тое, што «растрачвалі дзяржаўную маємасць». Дзевяцёх з іх засуджана на найбольшую кару, па 25 гадоў турмы, а рэшту па 20 гадоў.

Пінская праваслаўная епархія пустуе.

Як паведамляе «Жур. Моск. Патриархии» №. 12 з 1952 г. Пінскі і Палескі яп. Паісій (Образцов) перанесены ў Ульянаўскую і Мелекескую епархію, а ў Пінск пакульшто не назначана нікога. У звязку з гэтым перанясенынем вырынаюць некаторыя пытанні, на якія тымчасам цяжка знайсці ясны адказ. За восьмігадовы час япіскапскага служэння яп. Паісій пераносіцца ўжо восьмы раз і аднойчы быў на пакоі; хіба-ж ўсё гэта робіцца

ЩА МАЕ НАСТАЦЬ ЗЪМЕНА АДНОСІНАЎ ДА ЦАРКВЫ ў ЮГАСЛАВІ?

Пасъля афіцыяльнае візіты маршала Ціто ў Англіі на старонках эўрапейскае прэсы з'явіліся артыкулы, у якіх выказваюцца розныя дагадкі, быццам у Югаславіі мае быць злагоджаны націск супраць Царквы. Тымчасам аднак нідзе таго спадзянага злагоджання ня відаць.

ДАЛЕЙШАЕ ЗАСУДЖАНЬНЕ МІТР. СЫЛІОГА.

У Рыме на заканчэнне трохдённых малітваў за прасьледаваных хрысьціян у падсавецкіх краінах, была наладжана акадэмія, на якой між іншымі прамаўляў монс. Майолі мінутант з Кангрэгациі для Усіх Царкв. Ён гаварыў аб долі каталіцкіх епархаў на абшары Савецкага Саюзу і ў канцы падаў апошнія весткі аб украінскім львоўскім мітрапаліце Я. Э. Іосіфу Сыліпым, які ў 1946 г. быў засуджаны на 8 гадоў цяжкае працы ў Сібіру. «Найнавейшыя весткі — гаварыў монс. Майолі — прынесеныя адною асобаю, якой можна поўнасцю верыць, кажуць, што прасьледаванье Царквы на Украіне ў 1952 г. было вельмі вялікае. На вуліцах гарадоў выстаўляліся карыкатуры Свяцейшага Айца. Падчас розных сходкаў усюды абкідвана ўсялякімі закідамі Ватыкан і каталіцкую епархію, абвіавачваючы іх як пшёнай... Архіяпіскап Іосіф Сыліпіч час-ад-часу прысылаў з Сібіру пастырскія лісты. Савецкая ўлада даведалася аб гэтым і прадоўжыла для яго кару на далейшых 17 гадоў. Дзе цяпер ён знайходзіцца ніяма ведама».

не дзеля заслугаў? Ува ўсёй Маскоўскай патрыярхіі назіраецца сыштэматычнае зъмяншэнне кадраў епархаў; калі ў 1948 г. іх было 81 чалавек, дык ў канцы 1952 асталося толькі 64. За два апошнія гады не харытанізавана ніводнага новага япіскапа. Дык магчыма спадзявацца, што Пінск астанецца без япіскапа, бо-ж ужо ад травеня месяца пустуе Віленскае япіскапства і да гэтага часу ім апекуеца Рыскі япіскап.

АНГЛІЯ.

25 Сакавіка ў Лёндане.

Беларускае нацыянальнае свята кожны раз дае нагоду сабраць усе свае сілы, каб з радасцю перажыць той сатрапаўды вялікі Сакавіковы Акт авшучанья незалежнасці Беларусі.

Сёлета беларусы ў Лёндане ня ладзілі акадэміі, не гаварылі вершаў, але тым ня менш годна праўлі свой нацыянальны дзень.

Стараныні аб ушанаваньні і правядзенныі нацыянальнага дня ўзяў на сябе Каардынацыйны Ка-

Беларускі краявід — Засыценак над рэчкай.

мітэт Беларускіх Арганізацыяў у В. Брытаніі. Было пастановлена дня 25-III зрабіць прыняцьце ў Беларускім Доме для сваіх сяброў беларусаў і для госьцяў. Былі разасланыя адпаведныя запросіны ў ангельскай мове. Каля гадзіны восьмай у азначаны дзень пачалі сходзіцца госьці ў толькішто адноўлены Беларускі Дом. У адным канцы салі ўжо чакаў госьцяў багаты буфэт, а ветлівія беларускі стараліся выявіць пры гэтым сапраўдную беларускую гасціннасць.

Калі Дом напоўніўся, старшыня Каардынацыйнага Камітэту папрасіў ўсіх прысутных заняць месцы. У простых і ўшырых словаах ён прывітаў прысутных. З нагоды съмерці каралевы Марыі ён злажыў кандаленцыю прысутным ангельцам і пры гэтым адчытаў тэлеграму, якую Каардынацыйны Камітэт выслаў на руکі каралевы Альжбеты II. Хвілінай моўчанкі была ўшанаваная памяць пакойнае каралевы Марыі. Наступна У. Курыла прывітаў усіх у беларускай мове. Трэцім прамоўцам быў ангельскі дзеяч Вэбстэр з партыі кансэрватаў. Гэта першы выпадак у Англіі, калі беларусы маглі пачуць ангельца, які з вялікай сілай перакананыя стаў у абароне незалежнасці Беларусі. Гаварыў ён як прыватная асона але добра ўжо прастудыяваў нашу проблему і ведае нашыя імкненны. Ён даўжэй затрымаўся на прыродных багацьцях Беларусі і акце абвешчаныя яе незалежнасці. Уканцы ён пажадаў, каб ужо наступны 25-III мы беларусы съятковалі ў родным Мен-

ску. Варта заўважыць, што на салі было шмат ангельцаў і ўсе яны часта далучалі да слоў прамоўцы свае патакуючыя рэплікі.

Наступна віталі беларусаў: ад чэхаў гэнэрал Прхала, ад украінцаў праф. Сэмчышын, ад палякаў інж. Сыцібор-Рыльскі і праф. Славінскі, ад грузінаў сп. Гутэшвілі, ад славакаў др. Прідавок, ад летувісаў сп. Трупілайтіс; іншыя запрошаныя, ня могуучы прыбыць асабіста, прыслалі свае прывітаныні лістоўна. Пасыля прамоваў за столом пачалася вольная гутарка ў сяброўскім настроі час-ад-часу перарываная беларускім мэлёдымі з грамафонных пłytaў.

Між прысутных былі прафэсары унівэрсытэту, людзі з вайсковым стажам, палітычныя дзеячы і журналісты — усе яны жадалі нам хуткае перамогі на вызвольным шляху і дзякавалі за прыгоны вечар. Ідэя аб незалежнай Беларусі расходзіцца штораз шырэй і далей і знайходзіць водклік у ангельскіх кругох.

АўСТРАЛІЯ.

З грамадзкага жыцця.

У жыцці беларускіх арганізацыяў у Аўстраліі апошнім часам адчуваецца паважны застой. Выкліканы ён часткава вялікім безрабоцьцем, а часткава іншымі прычынамі. Гэта адбілася і на съяткованыі беларускага Нацыянальнага Дня і

на Агульным Сходзе Б. А. у Н. П. В., які адбыліся 28-III ў Сыднэі. Акадэмія ў чэсьці 25-III была вельмі сьціплая, да прысутных прамаўляў др. Я. Малецкі, мастацкае часткі ня было. Пасыль адбыўся Агульны Сход Аб'еднання Беларусаў у Новай Паўднёвай Валіі. Справа здача ўступаючая управы не магла пахваліцца паважнымі асягненнямі. На старшыню новае управы Аб'еднання выбрана Л. Рыбніка, спадзяючыся, што магчымы малодшыя сябры ў складзе управы ажывяць дзейнасць арганізацыі.

БЭЛЬГІЯ.

Съмерць кампазытара М. Равенскага.

Ужо ад пару месяцаў даходзілі весткі аб паважнай хваробе кампазытара Міколы Равенскага, але адначасныя весткі аб частых канцэртах ансамблю беларускіх студэнтаў у Бэльгіі пад кіраўніцтвам М. Равенскага быццам падказвалі, што нічога грознага для жыцця кампазытара няма. У сапраўднасці аднак апошнім часам М. Равенскі працаваў толькі сілу волі і калі нарэшце лёг у клініцы, дык прафэсары не знайходзілі пацяшаючых слоў. Выспявідаўшыся і прычасціўшыся кампазытар аддаў сваю душу Богу дня 9-III. Пахаваньне адбылося 12-III.

У асобе пакойнага беларускі народ панёс вялікую страту і напэўна будзе яго памятаць заўсёды, калі толькі будзе выконваць ягоныя шматлікія кампазыцыі і славіць Бога рэлігійным гымнам «Матны Божа».

Агульны Зьезд ЗБК.

Дня 15 лютага ў Беларускім Студэнцкім Доме ў Лювэне адбыўся гадавы Агульны Зьезд Згуртавання Беларускіх Камбатантатаў у Бэлгіі. Распачаўся ён Службаю Божаю, якую адправіў у студэнцкай праваслаўнай капліцы а. Аўгень. За мінулы год ЗБК пабольшыла лік сваіх сяброў і пашырыла поле свае дзейнасці на паўночную Францыю, вяло так-жэ дапамаговую дзейнасць, арганізуячи Фонд Дапамогі хворым. Новую управу выбрана ў такім складзе: старшыня — М. Арцюх, сакратар — А. Шацько, скарбнік — Л. Вінніцкі. Уканцы намечана плян працы на йдучы год, апрацавана рэзоляцыя ў справе раздаваньня сп. Р. Астроўскім афіцэрскіх рангаў і адносінаў да КЦАБ-у.

ГІШПАНІЯ.

Беларуская радыёперадача.

Невялікая беларуская студэнцкая група ў Мадрыдзе годна азначыла 35-ыя ўгодкі абвешчання незалежнасці Беларусі. З гэтае нагоды, дні

25-III рана а. капэлян студэнцкай Калегіі съв. Якава ў Мадрыдзе адслужыў у калегіяльной капліцы Службу Божую за Беларусь. Не зважаючы на тое, што гэта быў будны дзень у капліцы зышлося нямала народу; было некалькі міністрав экзыльных урадаў розных народаў, была ўся адміністрацыя Калегіі. Пасыль Службы Божае адбыўся сьціплы пачастунак для госьцяў. Папалудні таго-ж дня між 16,40 і 16,55 праз Гішпанскую Нацыянальнае Радыё адбылася зымястоўная радыёперадача ў беларускай мове аб усенародным беларускім імкненні да мэты, вызначанае актам 25 Сакавіка.

З. Ш. А.

Беларускі рух расьце і ўзмацняецца —

Так можна коратка схарактэрызаваць падзеі з беларускага культурнага і арганізацыйнага жыцця за першыя месяцы з гэтага году ў З. Ш. А.

● **Беларуска-Амерыканскіе Задзіночанні** сёлете ў днёх 28 лютага і 1 красавіка мела ўжо чацвёрты з чаргі Кангрэс. Ён быў больш шматлікі, як папярэдні і меў большую праграму. Справа здача Управы і плян працы на гэты год съведчаць, што арганізацыя паважна ўзмацніла. У склад новае управы выбрана: старшыня — Фр. Кушаль, заступнік старшыні — Ч. Ханяўка, сакратар — І. Рытэр, скарбнік — Ул. Русак, рэф. сац. аптекі — Б. Вержбаловіч.

● Стараньнем Інстытуту Навукі і Мастацтваў дня 21 лютага быў наладжаны вечар пээзіі Рыгора Крушыны, на якім пасыль ўступнага слова В. Тумаша сам аўтар чытаў свае творы.

● У Амерыканскай Навуковай Канферэнцыі Мюнхэнскага Інстытуту па Вывучэнню Гісторыі і Культуры СССР, адзываліся у Нью Ёрку, адбыўся 25-III даклад д-ра Ул. Сядуры на тэму «Беларуская культура і тоталітарызм». Для аўдыторыі было навінаю пачуць аб шляхах і развязвіццю ўсіх галінаў беларускай культуры за апошніх трыццаць гадоў, аб тых дасягненнях, да якіх былі дайшлі беларусы напружанаю працаю і аб жахлівым руйнаваньні іх бальшавікамі. У канферэнцыі ўдзельнічаў з беларускіх навукоўцаў яшчэ Ан. Адамовіч, які падаў колькі сваіх заўвагаў да закранутых праблемаў. Даклад д-ра Сядуры выклікаў у амерыканскіх навуковых колах вялікае зацікаўленне і будзе надрукаваны ў працах Канферэнцыі.

● У Нью Ёрку 35-ыя ўгодкі абвешчання незалежнасці Беларусі съвятковаліся 29-III. Таго дня раніцай уладыка Васіль яп. БАПЦ адправіў урачыстую Службу Божаю ў беларускай праваслаўнай аўтакефальнай царкве за Беларусь, а папалудні таго-ж дня адбылася ўрачыстая акадэмія ў Бэтховэн Гол. Зымястоўныя прамовы і добра выкананая канцэртная частка далі ўдзельнікам шмат духовага задавалення і падтрымання пе-

раканання, што ідэал абвешчаны актам 25 Сакавіка беларускі народ асягне, не зважаючы на ніякія перашкоды.

● Дырэктар Амэрыканскага Усходня-Эўрапейскага Фонду д-р Д. Мунфорд нядаўна афіцыяльна паведаміў, што гэты Фонд будзе выдаваць **стыпэндыі студэнтам беларусам і украінцам**, якія пакінулі СССР пасля 1939 і цяпер ня маюць больш 35-яці гадоў. Студэнты атрымаюць стыпэндыі з пачаткам 1953/54 акадэмічнага году.

ІТАЛІЯ.

Сакавіковыя ўрачыстасці ў Рыме.

Сёлета ў Рыме 35-ая ўгодкі абвешчання незалежанцыі Беларусі былі азначаны асабліва ўрачыста. Прычынілася да гэтага ўправа ЦБАА, ад імя якое прыехалі ў Рым д-р Рагуля з жонкаю і Ул. Цівірко. Спэцыяльна на гэтую ўрачыстасць прыехаў з Аўстріі а. д-р Робэрт ван Кавэлерт і з Нямеччыны а. Mixась Маскалік.

Раніцаю 25-III а. д-р Пятро Татарыновіч адправіў Службу Божую ў старынай базыліцы Св. Францішкі Рымскае. Падчас багаслужэння адсьпяваяў дзіве беларускія рэлігійныя пеесні ведамы беларускі съпявак бас П. Конюх пад акампаніем праф. Адрыяна Корсі. Да бяскроўнае літургічнае ахвяры прынесенае цэлебрантам за Беларусь, далучылі свае малітвы прысутныя ў базыліцы беларусы і шматлікія прадстаўнікі госьці ад іншых народаў: італьянцаў, латышоў, летувісаў, славакаў, словэнцаў, украінцаў, харватаў і чэхаў, між якімі беларусы з радасцю бачылі: Я. Э. Івана Бучко — Апостальскага Візытатора для украінцаў, Я. Э. Вінцеся Подоляскіс — рэктара летувіскага Калігії, а. Антона Вуйтс-рэктара Калегіі св. Івана Дамаскіна, а. Хоміна — генэральнага сакратара а. а. Базыльянаў і інш. Пасля Службы Божая ўсе прысутныя ў базыліцы сабраліся ў салі св. Бэнэдыкта, каб выслушаць інфармацыйную прамову а. Роберта аб акце 25 Сакавіка і аб дзейнасці ЦБАА, ды пасля бліжэй пазнаёміца між сабою падчас скромнага пачастунку.

Вечарам таго-ж дня адбылася акадэмія ў салі найбольшага ў Рыме ратэлю «Гран Готэль». Госьці звязваліся больш 50 асобаў з розных кругоў і ад розных народаў, а некаторыя ня могучы прыйткі асабіста, прыслалі прывітальныя лісты. Варты ўвагі той пацяшаючы факт, што былі прадстаўнікі або групова, або паадзіночна ад усіх паяволеных бальшавізмам народаў, так ад блізкіх нам суседзяў, як і ад далёкіх; нават быў прадстаўнік ад далёкага Усходу монс. Лё-Гуанг консультар кітайскага прадстаўніцтва пры Апостальскім Пасадзе, быў так-жэ німала паважных дзеячоў з заходня-эўрапейскіх дзяржаваў.

Акадэмію адчыніў а. д-р Татарыновіч прывітаны-

нем і кароткаю прамоваю, пасъля чаго прамаўляў пафранцузску д-р Рагуля. Ён зрабіў кароткі агляд гісторыі Беларусі і вызвольных змаганняў беларускага народа, заклікаючы, ўканцы, заходня-эўрапейскія народы памагчы беларусам асягнуць незалежнасць і звярнуцца да Бога з просьбай, каб вярнуцца нам вольную бацькаўшчыну. Наступна адбылася мастацкая частка акадэміі з выступленнем беларускага артысты-сыпевака П. Конюха, сп-ні Л. Рагуліхі і слаўнае італьянскае съпявачкі Лючыні Розіні Сорзі — доўганае маўкаючыя воплескі пасъля кожнага нумару съведчылі, што праграма была выканана сапраўды памастацку. На заканчэнні адбылася супольная бяседа.

Назаўтра адна з найпаважнейшых італьянскіх газетаў «Il Teatro» падала шырокую справаўдчу аб съвяткаванні беларускага Нацыянальнага Дня.

Артыкул аб Беларусі.

У шырокаведамым італьянскім часопісе айцуў езуітаў «Civilta Cattolica» №р. 2464 з лютага г. г. звязваліся артыкул а. Аляксея Флёрыді «У звязку з кнігай аб беларускай літаратуре». Гэта абышырная рэцэнзія на кнігу Мэсіны «Беларуская літаратура». Даслоўны пераклад артыкулу звязваліся з «Знічы» №р. 22.

КАНАДА.

З жыцця З. Б. М.

Згуртаванье Беларусаў у Монтрэалі гэта адзін з найбольш дзейных беларускіх асяродкаў у Канадзе. Дня 14 сінтября м. г. на чарговым агульным сходзе выбрана новую ўправу З. Б. М. у складзе: старшыня — В. Сылічонак, сакратар — Л. Ігнатовіч, скарbnік — Б. Б-ч, культурна-асветны рэфэрэнт П. Чопчыц, агульна-арганізацыйны рэф. — В. Ждан. Новавыбраная ўправа пастаравіла штомесяцца ладзіць агульныя сходкі з лекцыямі на тэмы беларусаведы. Першую такую лекцыю прачытаў 14-студзеня М. Новак на тэму «Нацыянальная ўстойлівасць беларускага народа». Пачынаючы ад студзеня г. г. З. Б. М. пачало выдаваць рататарным друкам свой месячны ворган «Прамень». Ад мінулага году ў Монтрэалю працуе Беларуская Школка пад кірауніцтвам П. Чопчыца, тымчасам у ёй вучыцца ўсяго 7 дзяцей, але ёсьць надзея, што іх лік хутка збольшыцца. Пры З. Б. М. працуе Мастацкі Гурток і Тэатральная Студыя, ёсьць так-жэ свая невялікая бібліятэка.

НЯМЕЧЧНА.

Новая марыянэтка.

Нядаўна, бо 1-III-53 з ініцыятывы расейскіе палітычнае арганізацыі СБНОР у Мюнхэне створана

«Белорусское Демократическое Объединение»
 Гэта новы расейскі твор для барацьбы з беларускім незалежніцкім рухам. У звязку з гэтым варта прыпомніць, што расейская кіруючыя кругі ад даўна ўялі систэму ўсякіх подступаў у змаганыні супраць усяго беларускага. У 1919 г. су-праць Беларускае Народнае Рэспублікі бальшавікі стварылі марынэтку БССР, у 1943 г. быўшы бальшавіцкі генэрал Уласаў стварыў у сваім штабе беларускую марынэтку на чале з Будзіловічам; у 1948 г. Расейская Зарубежная Прав. Царква была стварыла марынэтачны «Белорусский Комітэт» на чале з арх. Бэнэдыктам, высьвячаным у Маскве, а цяпер зноў, калі беларускім пытаньнем жывей зацікавіліся ў міжнародным патрыятычным жыцьці, паўстает новы расейскі твор, але кропля-ў-кроплю ў стылю бальшавіцкіх марынэтак. Відаць, што тое балота, якое нарадзіла бальшавізм, яшчэ ня высахла і ў ра-дох расейскае эміграцыі. Глыбокую прауду пісаў расейскі філязоф Н. Бердяев у сваёй кнізе «Но-вое средневековье»: «Бальшавізм адказвае духо-ваму стану расейскага народу, выяўляе навонках нутраныя духовыя распады, адступніцтва ад веры, рэлігійныя крызысы, глыбокую дэмаралізацыю на-роду... Народ знайходзіцца ў стадіі абману і стварыў манлівую ўладу... Улада, каторая заха-цела-б быць больш культурнаю, не магла-б існа-ваць». Відаць, што ў ра-дох расейскае эміграцыі ёсьць яшчэ многа такіх, якія за ўсякую цену ста-раюцца съведама, ці нясьведама паказашь усяму съвету, што Бердяев меў слушнасць.

ФРАНЦЫЯ.

Сакавіковыя ўрачыстасці.

● У Парыжу трыццаць пятыя ўгодкі адвешчан-ня незалежнасці Беларусі ўрачыста азначаліся 29-III. Гэтага дня ў беларускай капліцы пры цар-кве Сан Сюльпіс рана была адпраўлена ўрачыстая Служба Божая з прынагадным зъмястоўным каза-ннем, а папалудні ў салі Хрысьціянскага Сынды-кату адбылася акадэмія. Адчыніў яе М. Наумовіч і пасыля супольнага адсьпяваньня песьні «Бела-русь, наша маці-краіна» Ал. Яцэвіч прачытаў ре-

Абразкі з жысьці

ЯК БОГ АЦЭНІЦЬ ПРАЦУ?

У адным манастыры брат-манах, які праз усё жыцьцё выконваў толькі чорную працу, адносіўся з вельмі вялікай пашанай да аднаго айца-прафесара, які напісаў шмат навучных кнігаў. Аднаго дня ўвайходзячы з венікам у руках у келію таго айца, брат казаў:

— Вы, ойча, за сваю працу пэўна атрымаеце вялікую нагароду ў небе.

— Мой браце, — адказаў професар — хто ве-дае, як Бог ацэніць нашу працу ў дзень апошняга

фэрат аб «Ідэі незалежнасці Беларусі». Насту-на прэз. БНР інж. М. Абрамчык прадставіў сучасны стан вызвольнага змаганьня і асягненыні ўраду БНР на міжнародным дыплёматычным полі.

На мастацкую частку акадэміі злажыліся дэкламацыі патрыятычных вершаў, пераплятанныя беларускімі песнямі з дыскаў. На заканчэнні быў адсьпяваны беларускі нацыянальны гымн.

● У Ля Крэзо беларуская калёнія азначала сваё Нацыянальнае Свята падобна як і ў Парыжу 29-III. Раніцаю гэтага дня а. Фр. Чарняўскі адпра-віў Службу Божую ў царкве сьв. Шарля і пры гэтым сказаў зъмястоўнае, кранаюче сэрца казаньне. Прыгожа съпяваў хор. Пасыля Службы Божае быў супольны абед. Святочная атмасфэра, прыязнныя ўзаемныя адносіны і родныя песьні вытворылі там такі настрой, што прысутнія маглі хоць на нейкі час забыцца аб сваім выгнаньні і перанесьціся думкаю на далёкую бацькаўшчыну ды набраць пэўнасці, што сучасныя народныя цярпеньні гэта болі, ў якіх родзіца лепшая съвет-ля будучыня Беларусі.

Папалудні ў мяйсцовым мэроўстве адбылася акадэмія. Адкрыў яе старшыня мяйсцовае філіі АБРФ Бр. Нагорны. Рэфэрат аб 35-ых угодках Сакавіковаага Акту прачытаў М. Булыга. Насту-на прамаўляў а. Фр. Чарняўскі. На мастацкую частку акадэміі злажыліся дэкламацыі патрыятычных вершаў і съпевы солё і хорам. Закончылася акадэмія беларускім нацыянальным гымнам.

НА ВЫДАВЕЦКІ ФОНД «БОЖЫМ ШЛЯХАМ» І І ФОНД «ДОБРАЕ КНИЖКІ»

Апошнім часам прыслалі:

(Сумы паданы ў французскіх франках)

Бобако Л. 500, Грыгаровіч В. 1.000, Дунец У. (ад грыпі Клевэлянд) 9.975, Каштэлян У. 400, Лазуто Я. 1.000, Лысуха М. 500, Місуно У. 60, Міцкевіч В. 900, Нагорны Бр. (ад групы Ля Крэ-зо) 1.350, Н. Н. 3.500, Прошын Я. 350, Садоўскі Я. 917, д-р Т. В. 1950, а. Ф. Ч. 2.100, Яцкевіч Д. (ад групы Аўстралія) 1.905.

суду? Магчыма твой венік будзе больш вартас-ным, чым мае кнігі. Калі ты, замятаючи келі і карыдоры, жадаеш больш шчыра, чым я пішучы кнігі, уславіць Бога, дык і нагароду атрымаеш большую чым я.

НАЙЛЕПШАЕ КАЗАНЬНЕ.

Старэнкі съвятар рыхтаваўся да казаньня на вяліке ствята і няўпрыцям для сябе задумаўся: якое казаньне з усіх тых, што сказаў за свой век, было найлепшае? У гэтым часе пачаўся стук у

дзьверы і на парозе паказаўся госьць — стары знаёмы з далёкае роднае вёскі. Слова-па-слову і ўканцы гутарка зыйшла на тэму казаньня.

— Вось ведаеш, мой любы, я рыхтуе казаньне на заўтра і думаю, якое з маіх нязылічаных казаньняў было найлепшае.

— Я мала слухаў вашых казаньняў — адказаў аднавясковец — але для мяне вы далі найлепшую навуку яшчэ тады, калі былі студэнтам і не гаварылі казаньняў.

— Як гэта?

— А так. Аднойчы ў нядзелю, калі я памагаў старасыце прыбіраць да Службы Божае, вы үвайшлі ў царкву, калі яшчэ там нікога ня было і, ўкленчыўшы ў кутку, началі маліцца. Вы думалі, што вас ніхто ня бачыў, але я бачыў праз дыяканскія дзьверы, а үважаў вас за вучонага чалавека і калі пабачыў, што вы шчыра моліцесь, дык гэтая малітва была для мяне найлепшыя навукаю.

Ніякае красамоўства ня дзейнічае так магутна, як добры прыклад.

I МОХ МОЖА НАВУЧАЦЬ.

Адзін німецкі дасыледнік Афрыкі разам са сваю вялікаю караванаю стаўся ахвяраю разбойніцкага нападу дзікароў. Большая частка ягоных супрацоўнікаў была пазабіваная, частка разъбеглася, а сам ён цяжка паранены ляжаў на зямлі адзінока і бяспомачна. Не спадзяючыся ніадкуль ратунку, ён быў блізкі распачы. Але мімаволі пачаў прыглядзіца да блізкае скалы і згледзеў на ёй маленьку кучку моху, якая прыгожа разраслася, учапіўшыся за невялічкую трэшчыну ў камені. Паўзіраўшыся хвіліну на мох, вучоны падумаў: «Калі Нябесны Айцец дбае аб гэтай маленькой расыліне ў гэтай пустыні, дык і аба мне ў майі бядзе падбае. Маё жыцьцё ў Яговых руках». Узмоцнены гэткім разважаньнем, ён рэшткамі сілаў падняўся і пайшоў упярод. Хутка знайшоў ваду, а потым і добрых людзей, якія дапамаглі яму ў няшчасці.

ДАБРАБЫТ I АХВЯРНАСЦЬ.

Уканцы мінула году амэрыканская фундацыя Русселя Сэйт зрабіла вельмі цікавыя аблічэнныі аб ахвярнасці людзей. Апіраючыся на верагодных даных, яны аблічылі, што 82% усіх ахвяраў на дабрадзеяныя мэты складаюць людзі, якіх гадавы чысты даход не перавышае 5000 доляраў і ў гэтym ліку больш як 60% складаюць людзі, што маюць у год чыстага даходу менш, як 3000 доляраў. Найменшы процент ахвяраў прыходзіць ад людзей, якіх даход ёсьць большы за 10.000 доляраў — яны ахвяроўваюць толькі 1,9% свайго даходу.

НАЙБОЛЬШЫЯ ТУРБОТЫ МАЦЕРЫ.

У адной багатай сям'і маці зажадала ад свайго мужа, каб той неадкладны адправіў з дому хатніга слугу, які згоршваў дзяцей дрэнным прыкладам і няпрыстойнымі паводзінамі.

— А дзе-ж ты знайдзеш лепшага за сотню марак? — супярэчыў гаспадар — Гэткі слуга для нас зусім выстарчае.

— А мне — настойвала на сваім маці — душа кожнага майго дзіцяці даражэйшая чым усе скарбы съвету і ты аб гэтым павінен памятаць.

Пасля кароткае развагі гаспадар казаў слuze забіраць манаткі.

БАЛЮЧАЯ НАВУКА.

У вёсцы Т-чы Баранавіцкое вобл. усе ведалі цётку Параску дзеля яе сварлівасці. І на чужых, і нават на сваіх родных дзяцей яна сыпала, як з бяздоннае торбы найстрашнейшыя праклёні. Нават выпраўляючы сына на вайну яна за нешта үзлавалася і кричала на ўсю хату:

— А каб цябе першая куля ня мінула!..

Праз тры месяцы паразын сын пайшоў у першы бой і ягоны сябра праз колькі дзён пісаў з фронту дамоў: «... а паразынага Паўлюка дык па-праудзе ня мінула першая куля, учора яго пахавалі...»

Даведаўшыся аб гэтай сумнай навіні, Паразка аж валасы на сабе рвала і першы раз у жыцьці прыкусіла сабе язык, каб хоць на іншых дзесях ня зблізіся яе страшныя праклёні.

ЛЮБОЎ БЛІЖНЯГА ў ПРАКТЫЦЫ.

У японскім горадзе Гірошыма, зынішчаным атамнаю бомбаю, цяпер будуюць вялікую каталіцкую царкву, прысвячаную міру. Нядыуна муниципальная рада німецкага гораду Кэльн пастаравіла ахвяраваць новай гірошымскай царкве арганы. Бурмістр Кэльну д-р Швэрінг, передаючы гэтую пастанову Апостальскаму Адміністратару вікарніцтва Гірошымы монс. Людовіку-Акіра Огігара між іншым пісаў: «Кэльн, адзін з найбольш зынішчаных гарадоў Німеччыны, аднак мы үważаем патрэбным дапамагчы нашым скромным дарункам царкве, якую будуюць у Вашым горадзе, бо ён найболыш пасярпіў. Мы сваю скромнаю, але сардэчнаю дапамогаю хочам даказаць, што праз нашы цярпеньні мы навучыліся разумець і стараемся злагодзіць цярпеньні нашых братоў, якое-б нацыянальнасці яны былі».

www.Kamunikat.org